

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Miben nincs az ifjuságnak igaza?

Elmult a szabadság ünnepe és a pihenőnapok alkalmasak voltak arra, hogy elmélkedjünk olyan kérdésekről, amelyek a mindennapi életben felmerülnek, azonban a létért való küzdelem nem engedi, hogy hosszasan medítaljunk fölöttük. Így elgondolkozhatunk azon, hogy mennyire keserves és szomorú a mai fiatalság helyzete. Boldog, saját földjén és önálló népi életet élő, zárt gazdasági jogtestet képező nemzetek számára is égetően súlyos kérdés a feltörekvő ifjuság elhelyezése. Mennyivel nehezebb számunkra ez a probléma, akik hiába kereszük a megoldás felé vezető utat, mindenféle tilalomfák állanak, amelyek azt harsogják, hogy ne tovább! A zsidó ifjuság a sakktábla szomorú királya, aki matt előtt áll egy lépéssel. Amerre lépni akar egyet, szerényen, mint a kenyér aláztos szolgája, nem léphet, mert mindenfelé ott áll a „játszma” ellenőrzője: erre nem léphetsz!

Ez a mai időkben keservesen élő zsidó fiatalság, tehetségelenségében, bűnbakot keres. Többek között azt nehézményezi, hogy épen a környezet kényszerítő hatása alatt, mindinkább a zsidóság felé kell forduljon, hogy onnan merítsen magának lelki és erkölcsi habitust arra, hogy megállja helyét a lét öldöklő küzdelmében. Ha pedig ennek megszerzése végett a zsidó könyvek felé fordul, akkor az „unalmas” számára, mert nem tart lépést, a lüktető mai élet követelte problémákkal. Tul „elvont” az, amit tanít, lett légyen az több ezer éves szellemi kincsesházunk, vagy pedig a mai kort tárgyaló elméleti munkák. Válaszunk erre a vádra nagyon kézenfekvő. A zsidóság mint olyan, szekularizáció alatt áll. Kiszajátítják mindenféle legőbb anyagi javait, főleg az ifjuság látja reménytelenné jövőjét. A zsidóságnak, mint egyetlen „életformának” ez a kialakulása váratlanul érte azt az ifjuságot, amely azt remélte, hogy európai légkörben fog tudni élni és kulturájának alapja nem lesz kizárólag zsidó alapra fektetve. Természetes, hogy ezeknek „unalmas” egyelőre mindaz, amit e téren nyújtani tudunk. Azt is panaszzolják, hogy a rohanás és a kegyetlen életharc jelen periódusában tul szentimentálisak vagyunk, amikor a multról beszélünk, s amikor a jelen és jövő életünk lehetőségeit latolgatjuk. Sokat hivatkozunk a „rég jó időkre”, amikor a zsidó élet naposabb volt szerinte a világon. Ha voltak is az emancipáció korszakában keserves életküzdelmek, azonban azok emléke elmosódott, viszont megmaradt az, amire boldogan emlékszünk vissza: és nem veheti rossznéven a mai létküzdelmet vívó fiatalság, ha a szentimentalizmus vádjába esünk, amikor a multa emlékezünk.

Nehézményezi a mai fiatalság azt is, hogy nagyon elvont dialektikával tanítunk. Hogy tul sokat időzünk egy-egy nagyon is „kicsinyes” kérdésmél, holott őket ma a dolgok lényege érdekli: ami nem egyéb, mint hogy utat mutassunk, amelyen járhasanak, anélkül, hogy a folyton rájuk leselkedő el-

gáncsolások között, mégis tovább haladhasanak.

Azt is panaszzolják, hogy tul sokat moralizálunk. Sokat beszélünk azokról az erkölcsi tanításokról, amelyeket tagadásba vesznek azok, akik különböző izmusok révén áttakarják formálni az egész európai légkört. Mi természetesen a régi morált prédikáljuk, azt, amelyik évezredek viharát túlélte és nem hasonulhat efemer értékű mai értékelésekhez, amelyek — szerintünk egészen bizonyosan a sivatag futóhomokjához hasonló véget érnek.

Mindezekre a panaszkra csak egy válasz lehet. Ahoz, hogy a zsidó jövőt kiépítsük, egy kissé szentimentálisnak is kell lennünk, mert egy kis álmodozás nélkül kibíratatlan volna a napi élet kegyetlen sivatagsága. Egy kicsit „unalmas”-nak és „tul elvont”-nak kell lennünk, mert jövőépítés nincsen multban való alapos gyökeresítés nélkül. Nem hagyhatjuk el az ősi forrásokat, ahonnan erőt merítettünk, a zsidó évezredek milliányi megpróbáltatása idején.

Nagy a bizonytalanság...

Lesz-e kantonizálás Palesztinában vagy sem?

London. — A világ zsidósága feszült figyelemmel kíséri azokat a jelenségeket, amelyek a királyi bizottság munkájával kapcsolatosak, mert úgy érzi, hogy ettől függ a palesztinai zsidó állam jövője és évtizedekre eldől mindaz a probléma, ami most a Szentfölddel kapcsolatosan felmerült. A Rothermere konzernhez tartozó lapok, mint a Sunday Dispatch írja, hogy a királyi bizottság feltétlenül javasolni fogja az évi bevándorlási kvóta előre való megállapítását. Javasolni fog Legislative Councilt, amelynek széles hatásköre volna.

Állítólag vannak a királyi bizottságnak tagjai, főleg Lord Peel elnök, akik azt szeretnék, ha Palesztinát svájci mintára, kantonokra osztanák fel. Abdulla emir is támogatna egy olyan tervet, amely a transzjordániai határhoz közelfekvő hegyvidéket uralma alá tartozó területekhez csatolná. A zsidó részhez tartozna a zsidó lakta tengerpart, Észak Galilei. Ezek a területeken további egy millió zsidó volna letelepíthető.

A terv nem talál visszhangra sem arab körökben, sem a cionista világszervezet vezetői körében. A főmufti nem találna így elég működési teret, a Jewish Agencybe tömörült zsidóság pedig úgy érezné, hogy egy életképtelen kis területre zsugorodna össze Palesztina zsidó része, amely megfelelő hinterland nélkül nem lehetne életképes.

A Zsidó Távirati Iroda jelentése szerint a londoni gyarmatügyi minisztériumban sem fogadják szívesen ez a tervet és nem felel-

Tévedés azt hinni, hogy mi sutba dobhatjuk mindazt, amit őseink alkottak, mert a mai élet realitása azt követelné, hogy csak a manák problémáival foglalkozzunk.

Az ifjuságnak, ennek a mai feltörekvő szerencsétlen generációnak meg kell magyarázzuk, hogy a folytonosság, a mult, jelen és jövő között megköveteli mindazt, amit ők szemünkre vetnek. Ők még nem érthetik meg, hogy a jövő kiépítéséhez mindezek a „vád”-ak szükségesek és a mai „uralkodó” zsidó generáció (a zsidó utcákon való uralkodást értjük), csak úgy tud a jövőért dolgozni, ha a fonalat a multból veszi és fonja a jövő érdekében. Lehet, hogy ez unalmas, szentimentális, talán tul absztrakt és tul dialektikus nekik, talán sok a moralizálás is, de minékünk érezni kell a felelősséget nem csupán a jelenlegi, hanem az elkövetkező sok-sok zsidó generációval szemben is. És ennek a felelősségnek tudatában kell mondjuk, hogy sajnáljuk a mai fiatalságot, hogy tulságosan küzdenie kell a napi létért és saját anyagi jövőjéért, de értse meg azt is, hogy szellemi téren is áldozatot kell hozzon a zsidó örökkévalóság érdekében, amelyben ma jobban kell higgyenek, mint valaha.

meg a valóságnak, mintha a királyi bizottság ezt javasolná.

Kétségtelen, hogy sorsdöntő fordulat fog beállni rövidesen Palesztina kérdésében, mert a jelenlegi bizonytalan helyzet sem a zsidóknak, sem az angoloknak, sem az araboknak nem konvenialhat. Radikális és egészséges megoldás szükséges, amelyet a világ zsidósága nem képzel el másképpen, minthogy ötvenegy nemzet által ratifikált népszövetségi alapokmány értelmében. Anglia eleget téve kötelezettségének, egy zsidó majoritással rendelkező Palesztina felépítése érdekében fog továbbra is dolgozni.

90.000 FONT A K. K. L. FÖLDJEINEK VIZELLÁTÁSÁRA

A „Nir” társaság a Keren Kajemet-tel együtt új nagy vizellátási művet létesít 30 ezer font alaptökével. A vállalkozás célja: új kutakat furni, a vizet bizonyos helyen összegyűjteni és azután azzal a mezőgazdasági kolóniákat ellátni. Az új vállalkozás címe: „Mekorot”. Már most szervezkednek zsidó munkások százzámra, hogy a vizellátás folytán termékenyebbé váló KKL földeken letelepedjenek. A külföldről hozott vizellátó csövek lefektetése már a napokban megkezdődik. Összköltségek körülbelül 80—90 ezer fontot fognak kitenni. Nahalal melletti földek egy fél éven belül vízzel lesznek ellátva.

Az egész világ vallásos zsidósága imádkozik, mert

Nagybeteg a munkácsi rebbe...

Súlyos betegsége közepette sem tagadja meg törhetetlen egyéniségét. — A Szentföldön a nagyok sírjainál és ruszinszkói keresztény templomokban is imádkoznak érte. — A világ egyik legértékesebb zsidó könyvtára. — A Spira dinasztia férfiága, amely 300 kötettel gyarapította a vallásos irodalmat, most kihalóban van.

— A „Népünk” eredeti riportja. —

Oradea. — Hónapok óta közlik a zsidó lapok világszerete, hogy Spira Lázár, a híres munkácsi rebbe, gyógykezelése végett a magyar, vagy osztrák fővárosba utazott. Majd néhány hét után közlik, hogy a „munkácsi

SPIRA LAZÁR
munkácsi főrabbi

rebbe” állapota javult és hazautazott. Így ment ez már hosszabb idő óta, míg most, az egész zsidó világ legnagyobb megdöbbenésére, arról számolnak be a munkácsi tudósítások, hogy a világhírű gaon és caddik rendkívül súlyos beteg és a pészachi ünnep előtt már autóval haza is szállították ősi rezidenciájába: a munkácsi rabbilakba, ahol negyedik generációja annak a hirneves Spira családnak, amely annyi kiváló nagy tudóst adott a zsidó tudománynak s akik sokezer ember vigaszai voltak emberöltőkön át, sok-sok generációnak.

Lehetnek eltérő vélemények arról, hogy a legharcosabb, legextrémebb, legultravallásosabb főrabbijáról kinek mi az egyéni impressziója, a zsidó sajtó meg kell állapítsa, hogy Spira Lázár főrabbi neve, működése, hatása bizonyos országrészek zsidóságára sorsdöntő befolyású volt, ami meg is nyilatkozik abban, hogy a munkácsi postahivatalt és telefonszolgálatot meg kellett erősíteni, mert a világ minden részéből hallatlan nagy érdeklődéssel kísérik a nagybeteg főrabbi állapotát.

A munkácsi rebbe nagyon beteg. És zsidó tizezrek zsemegón várják a híreket, amelyek — sajnos — arról számolnak be, hogy ennek a kiváló nagytudású férfiúnak földi pályafutása vége felé közeledik. Gyógyíthatatlan betegség emészti testét és a munkácsi zsinagógákban hetek óta egy percre sem szünik meg a tillim-mondás, turnusok váltják fel egymást, csoportosan járják a hívek a temetőket, hogy elhunyt nagy emberek sírjainál imádkozzanak a nagybeteg felépülése érdekében. Asszonyok és gyermekek állanak százszámra a beteg rebbe háza előtt és lesik a legújabb híreket, a nagybeteg állapotáról. És mindenfelé, ahol ismerik, tisztelik a munkácsi főrabbit, imádkoznak, tillemet mondanak és állandóan érdeklődnek hogyléte iránt. A zsidó tömegeknek hitet ad és erőt a további küzdéshez, amikor érzik és tudják, hogy nagy caddikok fohász-kodnak érettük és ezért nagy a kétségbeesés, amikor azt hallják, hogy egy-egy ilyen ki-

válóságnak napjai, az égi igazságszolgáltatás és -end kifürkészhetetlen akaratából — elégnek találhatik.

„EGY ZSIDÓ NEM LEHET KÉTOLDALU!”

Munkácsra érkezett a pészachi másodnap ünnepére a bécsi Rotschild kórház tanársegéde, dr Hess, asszisztensével, dr Halberstam-

A világ minden részében újtatos imák hangzanak el...

Jeruzsálemi hírek szerint, az ottani templomokban és Boté medrosimokban állandóan imádkoznak és a jeruzsálemi utcákon plakáton hívják fel a vallásos zsidóság figyelmét, hogy imádkozzanak a nagybetegért. Az áskénázok, chassidok, sőt a jemeni zsidók templomaiban is imádkoznak érte. Az összes szentföldi nagyok sírjaihoz is zárandokolnak, ugyszintén a Kotél Maravinál is és imádkoznak a nagybeteg életéért.

Ruszinszkóban, főleg Munkácson és környékén a görög és római katolikus, református és pravoszláv egyházak templomaikban husvét ünnepük alkalmával szószékükön tartott egyházi beszédekben felhívták a kereszténységet, hogy imádkozzanak a nagy férfiú egészségéért, aki a Hitnek egyik hatalmas oszlopa.

A hivatalos cseh távirati iroda állandóan kontaktust tart fenn a főrabbi környezetével és érdeklődnek óráról-órára a beteg állapota iránt. A nagy lengyelországi, romániai, csehszlovákiai, magyarországi rabbik állandóan érdeklődnek, a beteg hogyléte iránt és dacára annak, hogy ünnepkor nem szokás tillemet mondani és olyan szónoklatokat tartani, amelyek megrázkódtatást okoznak a zsidó lelkekben, ennek dacára a legtöbb helyen ettől a legkiválóbb rabbik is eltekintettek.

ROS-BESZDINNEK VÁLASZTOTTÁK MEG SPIRA FŐRABBI VEJÉT, BARUCH RABINOVITSOT

Míg a rabbilakban a nagybeteg küzd súlyos kórjával, a hitközség az elmúlt hét keddjén gyűlést hívott egybe, amelyen megválasztották egyhangulag a rabbitanács elnökének Baruch Rabinovitsot, a főrabbi vejét, tekintettel arra, hogy a főrabbinak fiu-utóda nincs.

NÉHÁNY EPIZÓD A NAGYBETEG FŐRABBI ÉLETÉBŐL

Spira Lázár elutasított mindent, ami a palesztinai újjáépítéssel kapcsolatos. Talán senki a világon nem volt olyan százperentes elutasítója a cionista gondolatnak, mint Spira főrabbi. Ő még az Aguda mozgalmát sem tartotta elég vallásosnak, szerinte nyugodtan kell várni, amíg a messiási idők elkövetkeznek. De ennek dacára, mint igaz zsidó, örök nosztalgiaival vágyódott meglátni az ősök földjét.

Hosszu időn át levelezett egy Alfandri nevű híres zsidó családból származó jeruzsálemi tudóssal, aki bámulatos magas kort ért el. Amikor száztíz éves volt, akkor még azt írta neki, hogy ne jöjjön ki, majd megírja, hogy mikor kívánatos jövele. És amikor 117 éves volt Alfandri, a nagy tudós írta Spira főrabbinak, hogy most jöjjön, itt az ideje.

mal. Éjjel két órakor látogatta meg a főrabbit a bécsi professzor és első kérdése az volt a nagybeteghez:

— Miért fekszik a főrabbi ur egyik oldalán?

— Mert egy zsidó sohasem lehet kétoldalu — válaszolta halkán, de érthetően a beteg.

— Miért olyan kedveilen főrabbi ur? — folytatta a professzor.

— Amiért ezeken a szent ünnepnapokon ilyen tehetetlenül kell feküdnöm és megzavar kötelességem teljesítésében.

A tanár asszisztensével és dr Schönfeld Sándor munkácsi orvossal, a beteg háziorszával konziliumot tartott és utána egy órai kezelést adtak neki.

A professzor nyilatkozata szerint szó eincs arról, mintha az agyban egy daganat volna, de még arról sem, hogy rosszindulatú volna a betegség. A fejben érzett fájdalmak annak a kurának következményei, amelyen a beteg kezesültem legutóbb, amikor isiasz ellen kezelték. A legjobb reménységgel néznek a beteg állapotának javulása elé.

Amikor kiérkezett és meglátogatta a beteg rabbit, az a legszívélyesebben fogadta és arra kérte, hogyha meghal, ő mondjon fölötté gyászbeszédet. Nem telt el, csak néhány nap és bekövetkezett Alfandri halála.

A munkácsi rebbe mondotta a beszéded és célzott arra, hogy Alfandri csak arra vár, hogy övele beszéljen, mielőtt megtér őseihez. Alig nyolc évvel ezelőtt történt ez.

ÉRDEKES JELLEMZÉSE A FŐRABBINAK

A világháború idején Munkácson volt a IV. Korpskommando, amelynek számos nagy cég szállított a hadsereg részére szükséges árucikkeket. Egy ilyen szállítással kapcsolatban az oradeai Kurländer és Ullmann cég főnöke, néhai Ullmann Sándor, aki annak idején az oradeai hitközség elnöke volt, szintén odautazott Munkácsra egy autóval és mert előre jelezte jövetelét, a főrabbinál szállott meg. Az elhunyt elnököt, akinek könyvtárát, tudását és vallási tudományokban való jártasságát a munkácsi rebbe is értékelte, nagyon szívélyesen fogadta, kísérőjével Kepes Samuval együtt.

Kepes Samu, aki jelen volt ezen a látogatáson, a következő érdekes visszaemlékezést mondotta el:

Este kilenc órakor érkeztek a főrabbi házához. Vacsorával megvendégelték őket, az után megmutatta a főrabbi világhírű könyvtárát. Három nagy szobából áll ez a könyvtár, amely páratlan a maga nemében. A Spira családban a jelenlegi főrabbi a negyedik, aki öröklő a munkácsi rabbiszéket. Minden ősnél csupán egyetlen fia volt, aki örökölte apja tudását, nevét és tekintélyét. Valamennyien szenvedélyes könyvgyűjtők voltak, de csak egészen vallásos könyvnek adtak helyet a könyvtárakban és ezáltal páratlan egyoldalúsággal gyűjtöttek össze valamennyi könyvritkaságot. Mindenben csak a legeredetibb kiadást gyűjtötték, ugyannyira, hogy a Brit múzeumon és a szentpétervári állami könyvtáron kívül, talán 3-4 olyan értékes zsidó könyvtár van a világon, mint a munkácsi rebbe könyvtára. Ide vonult vissza annak idején — 1915 őszén — este néhai Ullmann Sándor, a munkácsi rebbevel. És amint Kepes elmondja, reggel hat órakor, amikor felébredt, még mindig vitatkoztak a könyvek mellett. Az asztalokon 40-50 könyv volt fellepözve és hangosan, mintha sorsdöntő kérdésekről lett volna szó, állott a két tudós és igyekeztek egymást meggyőzni, egyes talmudi, homályosnak észlelt pont megvilágítására. Nem is vették észre, hogy egész éjjel telt el és míg alig 100 kilométerre oman, a gigászi orosz hadsereg mérkőzött a központi hatalmak hadseregével.

(Folytatása a 11-ik oldalon)

A pápa is hadat üzent

a Harmadik Birodalomnak

Nemrégiben világszerte hatalmas feltűnést keltett, hogy az Osservatore Romano, a Vatikán hivatalos lapja, hatalmas enciklikát közölt, amelyet a pápa bocsájtott ki a német birodalom jelenlegi urai ellen. Ujságíró ember, aki figyelemmel is kíséri a jelenségeket, azonnal tudni fogja, hogy miért üzent nyíltan hadat a katolikus egyház Hitler birodalmának. Nem is probléma az ok: huszonöt millió katolikus él Németországban és ezeket is a pogányság kultuszára akarja ránevelni a nemzeti szocializmus. Tekintettel arra, hogy a templomokat nem zárhatja be nyíltan — egészen nyitott sisakroséllal — mégsem támadhat neki 500 millió katolikusnak, akiknek legelőbb egyházi feje a pápa, tehát oldaltámadással igyekezik letörni a római egyház alapjait. Első: az iskola. Tűzzel-vassal tönk्रे akarja tenni a katolikus iskolákat és az ifjúságot „ösgermán” szellemben, tehát pogány elvek alapján akarja nevelni. Tagadja a szeretetet s mint destruktív elveti. Általában a katolikus egyház papjait, intézményeit, ahol csak lehet, üldözi. Dacára annak, hogy konkordátumot kötött a Vatikánnal, amely szerint az egyházat jogaiban nem csorbíthatja. De itt is érvényesül az elv: nincs jog és nincs igazság, amikor a német nép érdekéről van szó. És mert ez az érdek ma az, hogy pogány szellemben kell nevelni az ifjúságot, tehát a pá-

Tudja meg Ön is!

KATZ

érthető,
felhívó,
nőikabát,
kosztüm

SZÖVECI

a
legolcsóbbak
és legjobbakk!

pával kötött konkordátumot is sárba lehet tiporni.

Szokatlan az a hang, ahogy a pápa hadat üzent a német birodalom urainak. Ezekben a pápai enciklikákban finom szordinós diplomáciai nyelvet szoktak használni. De — amint az enciklika is mondja — nem bírja már nézni a Vatikán azokat a gyűlölködéseket és jogfosztásokat, amelyeket nap mint nap szenved az egyházhoz hű német katolikus.

Van a pápai „hadüzenetnek” egy passzusa, amely bennünket zsidókat különösen érdekel. Az ótestamentumra azt mondja, hogy annak taníttatása nagyon üdvös az ifjúság számára, mert abból csak erkölcsi alapot meríthet. Szó szerint ezt írja az ószövetségről: „Az Ószövetség könyvei teljesen Isten szava, kinyilatkoztatásának szerves része. Végtelenül sok nagy és nemes dolog mellett beszámolnak arról a külsőségeken való elmerülésről és elvilágosításról, amely

ujra és újra előtört az Isten kinyilatkoztatását hordozó ószövetségi (Lásd: zsidó) népénél. Csak a vákság és góg hunyhatja be szemét azok előtt az üdvösségekre nevelő kincsek előtt, amelyet az Ószövetség rejt”.

A zsidó felfogás szerint — helyesen — nem kell külön pápai elismerés arra, hogy a mi Szentírásunk „jó”. De érdekes és jellemző, hogy ezt is szükségesnek tartotta kihangsúlyozni a pápa, amikor tiltakozik a barbár szellem ellen, amely huszonötmillió hívének lelki egyensúlyát akarja megtörni és a pogány hitvallás gyűlölködő szellemét náluk is urrá tenni. Mi nem felejtjük el, hogy az egyház mennyire üldözött bennünket évezredek óta. Épen a pápai udvar volt az, ahonnan sokszor elindult a zsidóellenesség maró és kínzó eszméje. Most pedig ez a hatalmas egyház is látja, mit jelent üldözöttnek lenni. Holott itt huszonötmillió hívéről van szó, akik óriási erőt reprezentálnak. Egyre mindenesetre jó ez a támadás: látja belőle a világon élő ötszázmillió katolikus, hogy mennyire a gyűlölet uralkodik ma Németországban és látják azt is, hogy a zsidók üldözése csak „kis epizód”, a gyűlöletnek ahhoz a tornádójához képest, amely ma a Harmadik Birodalomban uralkodik.

Hüvelyes betegségek

nél, rheuma, köszvény és idegfájdalmaknál a Togonal-tabletták gyorsan és biztosan hatnak. Togonal nagy-méretűben húgysavoldó és baktériumölő, a bajt közvetlenül gyökerében támadja meg! Több mint 7000 orvosi vélemény! Egy kísérlet meg fogja győzni! Kérjen kifejezetten Togonal-t, nincs ennél jobb. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

MAYER A KÖLTŐ

— Prágai legenda —

A prágai gettó esett gerincű házai lassan árnyékba borulnak. Alkonyodik.

Homály, csend, bánat. A tizenhetedik század fojtó levegője. Pár hajlotlhátu zsidócska imbolyog a házak falánál. A sokszázados zsinagóga az „Altneuschul” mögött keskeny utca kanyarog. Egyik ódon házának emeleti ablakánál, — hogy a hunyó napfényt kihasználhassa, — fölirásai fölé hajlik a szent pap, rabbi Löw. Sápadt arcát mintha földöntúli fény ragyogná be. Az elmélyült áhitat tündöklése ez. A fehérszakállu agg fáradt szemé nem a hanyatló napot nézi és nem az egymásföle boruló, ágaskodó házak közül kikéklő eget, — a keskeny fekele sorokra tapad rá, mágikus erővel a pillantása. S mintha a holt betűk életre kelnének a varázsos nézés alatt, hogy föltárják a titkok titkát.

Egyszerre az utca mélyéből különös, vontatott melódia áradt be a nyitott ablakon. A halottasének sírámai, igen, mindegyre tisztábban hullámszanak. A rabbi megriadva figyel az erősödő hangokra. A szavak is hallhatók már, a zoltár komor igéi: „aki a felségesnek rejtekében lakozik, a Mindenható árnyékában lesz nyugovása. Mert ő angyalának parancsol felőled, hogy őriznének téged minden utadban. Kézen hordoznak, hogy köbe ne üssed lábad...”

Amerre elvonul a komor temetési menet, végig a gettó sikátorain, ablakok nyílnak, komor-kíváncsiságú fejek hajolnak ki egy-egy pillanatra. Nem sok a nézőialó. Alig néhány ember teszi a kíséretet.

Rabbi Löw is kihajol az ablakon. S hogy oda-ér a szomorú menet, háj fiatal férfit lát, kik vállakon viszik a nyitott koporsót. Koporsóban sudár növésű ifju halott. Gyönyörű magas homlok, nemes vonású arc, melynek szépségét a halál sem torzította el. S hogy meglátja a rabbi, a meglepődés riadtságával ugrik hátra, odakiallva parancsára leső famulusának:

— Mondd, ki a halott?

De be sem várja a feleletet s máris rohan le, a nyöszörgő falépcsőkön, ki az utcára. Kezének egy mozdulatával megállítja a gyászcsoportot. S a halottkísérők nagy tisztelettel, de csodálkozóan fogadják a szent papot, aki égő arccal, valóságos extázisban szól hozzájuk:

— Ki ez a halott, emberek? — ostromolja őket a türelmetlen kérdés.

— Kár fáradsod, rabbi, — hajol meg az egyik előtte s így folytatja, — nem szent férfi az, akit itt kiviszünk, nem tartozott soha a jámborokhoz.

Rabbi Löw rájukrivall:

— Nem mondtok igazat, tudnom kell, azonnal mondjátok meg nekem, ki ez a halott?

S az emberek kellellenül így válaszolnak:

— Ez Meyer, a vándorköltő, ... szegény, haszontalan s nem Istennek tetsző életet élt... Hidd el nekünk, nem szentírásoknak kutatója volt és soha nem virrasztotta a tanházak éjjeleit ez az ifju ... bizony, hogy nem érdemli meg a nagy rabbi tisztességeljesését.

S akkor a Gólem alkotója, kitártá két kezét, az arcán különös fény villódzott, hogy mondta:

— Hát nem látjátok, ti balgák, — de jaj, hogyan is láthatnátok ti, — kik kövötek ezt az „orón”-t? Ime, itt van Juda Halévi, az isteni dal-

nok... Mellette, lám, Izrael Naazsara... Ibn Gabriol. És nézzétek, ti vakok, ki lépdél ott legelő: maga Dávid király! Az utca köve úgy ragyog lába nyomán, akár a gyémánt... Koronájának ékköveiből szikrázó fényesség árad szerte. Nézzétek, ott villózik tüze az Altneuschul ormán, nézzétek, mind a Gettó házai fényárban usznak... Kezében az aranyhárfa a zoltáros királynak. Nem halljátok a mennyei muzsikát?

És akkor... csoda, csoda, valóban hallották a hárfa pengését valamennyien és látták az aranyruhájú királyi dalnokot, a többi halhatatlan „pájton” élén. S látták a tündöklő ragyogást, ami be-aranyozta a gettó girbe-gurba utcait, szánalmasan kopott házait.

Csoda, csoda, özlött a nép s ámuló áhítattal csatlakozott a gyászmenethez.

Hogy kiértek az „élet házához”, rabbi Löw gyönyörű szónoklatot tartott, a nagyoknak kijáró elsratót. A hallgatók ezrei zokogtak. S fölzendültek a gyászszolozsmák, — míg a gettó ifju költőjének testét lebecsajlották a sirba. S a legjámborabbak mondották el fölötté a kaddist.

Hulltak a rögök a koporsó födelére, halványulni kezdett a fényzőn, melyek a mohos sarkövek is visszavertek, s mire az utolsó dübörgés is elhalt: leereszkedett az éj és mély sötétség borította be a temetőt.

S a prágai gettó lakói, pislogó lámpafények mellett még sokáig emlegették a csodálatos temetést és suttogós áhitatu legendákat szöttek Dávid királyról, a zoltárosról, aki a dalnokok seregével végighaladt a prágai zsidónegyed utcáin.

Hogy résztvegyenek a kőborló Meyer, a költő temetésén...

Mussolini meglátogatta a tripoliszi zsidó negyedét is

Bennünket Mussolini hirtelen félbeszakított lybiai utazásának világpolitikai érdekességei csak másodsorban érdekelhetnek, mert mint par excellence zsidó újság, előbb a zsidó kapcsolatokkal kell tisztában lennünk. Ha pedig ezt vizsgáljuk, akkor mindenekelőtt fontos az nekünk, hogy az olaszok határozottan arab-barát politikát folytatnak, sőt inkább azt mondhatjuk, hogy muzulmán-barát politika az, ami Mussolini elgondolásainak irányvonalában halad. Az olaszok Tripoliszban az izlám kulturának főiskolát létesítettek évekkal ezelőtt. A politikai bűnösöket pedig szabadon bocsájtották. Igaz, hogy ennek a méltányossági politikának hasznát is látták, mert az abesszin hadjáratban egy arab önkéntesekből álló divízió is harcolt Iba Sauddal is és Jemmen imámjával is barátsági szerződést kötöttek.

Most, hogy Tripoliszt meglátogatta Mussolini, felkereste az óváros zsidó negyedét is. Az őt fogadó zsidóknak, — élén dr. Alda Lattes főrabival, — kijelentette a Duce, hogy minden fajnak és vallásnak szabad gyakorlása megengedett az olasz impérium területén. A zsidóság és arabság, mint a római igazság bajnokát üdvözlük Mussoliniben, — mondották a zsidó vezető körök és a Corriera Della Sera pedig „Israel népe arisztokratájának” nevezi a tripoliszi zsidókat, hiszen már a régi római impérium idején is éltek zsidók. Végül megemlítjük, hogy a tripoliszi zsidóság egy művészi kivitelű hétágu ezüst gyertyatartóval ajándékozta meg a Ducet.

Nagyon érdekes és külföldi lapok is megemlítik, hogy Herzl váteszi szelleme mennyire megnyilatkozott ezen a téren is. 33 esztendővel ezelőtt pontosan 1904. január 23-án kihallgatáson volt III. Victor Emanuelnál, a jelenlegi olasz királynál. Akkor még Tripolisz török uralom alatt állott. Herzl nagyon el volt keseredve a török szultánnal folytatott tárgyalások eredménytelensége miatt és akkor történt az is, hogy Joe Chamberlain felajánlotta Brit Keletafrikát zsidó kolonizáció céljaira.

Ekkor — amint Herzl Tagebuch-jában leírja — tárgyalt az olasz királlyal és a következőket mondotta neki:

— Talán jó lenne egy zsidó kolonizációt teremteni Tripoliszban?

— Hiszen az a terület ma a törököké...

— De a török birtokállomány felosztásra kerül rövidesen. Hogy mikor? Valóban egy olyan nép, mint az öné, száz évig is várhat. Hol leszünk mi ketten akkor, talán nem is leszünk életben?

Herzl meghalt még ugyanabban az évben. Victor Emanuel király még most is uralkodik. A beszélgetés után tíz évre olasz birtok lett Tripolisz, de nem lett zsidó kolonizációs terület. És nem is lesz sohasem. De nem is kell. Elég volna nekünk Herzl másik álma is: Palesztina.

Kétségtelen viszont, hogy a zsidóság számára a mai világpolitikai konstellációban, nem közömbös, hogy vajjon Mussolini milyen zsidó politikát folytat. Barátságos-e, vagy barátságtalan. A jelek e pillanatban azt mutatják, hogy dacára a „Berlin-Róma tengelynek”, az olasz kormányzat nem zsidóellenes, sőt ha a politika azt kívánja, még zsidóbarát is mondható.

Új keresztények tragédiája a Harmadik Birodalomban

Talán a százperentes zsidóknak sincsen annyi megaláztatásban részüik, mint azoknak, akik otthagyták már régen a zsidóságot és nem akartak vele semmiféle közösséget vállalni. Most legújabbán Hinkel birodalmi kulturbiztos rendeletét adott ki, amely szerint március 15-től kezdve, azok a keresztények, akik különben zsidók voltak, vagy „háromnegyed” zsidók és eddig a „Pál szövetséghez” tartoztak, amely a kikeresztelkedettek szövetsége volt, mostantól kezdve nem tartozhatnak hozzájuk, hanem kötelesek a zsidó kultúr-
szövetségbe belépni. A Paulus szövetségnek ezentúl csak olyanok lehetnek tagjai, akik már mint ke-

RENDEZ-VOUS

KOLNIVIZ, PUDER, ARC ÉS SZÁJFESTÉK

Lerakat: Parfumeria Internatională, București, Strada Cărpineanu 17.

resztények születtek, de „mischling”-ek nem. Eddig szabadon választhattak, hogy hova akarnak tartozni, most már nem tehetik. Üllő és kalapács közé kerültek. Zsidók nem lehetnek, mert nem akarnak azzá lenni, keresztények lennének, de nem hagyja őket a kormányzat. Ezt is faji alapon rendezték. Nekünk zsidóknak, akiknek sohasem volt szimpátiás az, aki gyáván megtagadja fáját, mégsem kellemes, hogy olyanokat kényszerítsenek a német zsidók közé, kik nem akarnak tudni faji s valósi hovatartozásukról. Csunya vesszőfutás ez azok számára, akik azt hitték, hogy a keresztelődés ezentúl minden bajtól megvédi őket. Keresztények lettek és mégis csak a zsidó kultúr-
bund előadásaira járhatnak most, holott bizonyos, hogy egyetlen zsidónak sem okoz sem örömet, sem meglepetést, ha azt látja, hogy a zsidóság fájáról lehullottak, kényszeredetten mennek el közéjük. Nem tagadhatjuk, ebben nem Hitler, vagy Hinkel ujját, hanem az Örökkévaló kezét látjuk, aki visszavezeti az eltévelyedetteket, akár akarják, akár nem, saját népükhöz, hogy velük sorsközösséget vállaljanak. Vajha — amint a régiek mondták — okulásul szolgálna ez az ujjmutatás azok számára, akik Budapesten és Bucureștiben és sok más helyen a világnak, álmatlan éjszakákon át, folyton azon törnek a fejüket, hogyan lehetne dezertálni a zsidóság frontjáról.

Nem lehet, nem lehet, nem lehet — erre int Hinkel és vele együtt a berlini példa...

Hogyan változik át egy vélemény hétfőtől — csütörtökig

Molnár Kálmán pécsi egyetemi tanár röpiratot adott ki, a pécsi egyetemi hallgatók terrorakciójával kapcsolatosan. Molnár Kálmán professzor röpirata „kiállítás” volt. Megírta bátran, hogy nem azokkal érez együtt, akik támadnak, hanem azokkal, akiket támadnak. Tehát a zsidó hallgatókkal, akiket ötvenen támadtak meg egyszerre. Ötvenen hármat. És kegyetlenül elverték őket, épen akkor, amikor orvosokká akarták őket habilitálni. „Szégyelem, hogy tíz magyar ifju nem találtatott”, aki a megtámadottak segítségére sietett volna. Ez hétfőn történt. Akkor jelent meg az emberies hangon írt röpirat. És csütörtökre egy napilapban interjú jelent meg, amelyet Molnár tanár ur mondott tollba egy újságírónak. És ebben a nyilatkozatban azt mondja: „mindég az volt a fellegósom, hogy a zsidók tulsúlyba jutása az élet napos oldalán, igazságtalva dolog”. Az sem enyhít ezen a nyilatkozaton, hogy azzal „enyhítette” nyilatkozatát, hogy „ezt a visszazsorítást csak törvényes eszközökkel szabad folytatni”.

Nem célunk polemizálni a pécsi egyetem professzorával. Hiábavaló is volna. Hétfőn megszólalt benne a kulturerber lelkiismerete. Azé a kulturerberé, aki a régi Oradeán szívtá magába ezt a szellemet, ahol apja jogakadémiai tanár volt. E régi, még, ezernyi „azért”-el nem kompromittált liberális szellemet magával vitte Molnár Kálmán és ez szólalt meg benne — hétfőn. De csütörtökre bizonyára ráeszmélt arra, hogy egész karrierje veszélyben van, ha ezeket a régi „ösdí” liberális eszméket meri hangoztatni s egyszerre csak takarodót fut. Mi nem törtünk pálcát emiatt Molnár Kálmán tanár fölött. Mi úgy gondoljuk, hogy az igazi énie akkor nyilatkozott meg, amikor a röp-

iratot írta és sajtó alá rendezte. A másik Molnár Kálmán a hamisított, aki kénytelen „együtt üvöltöni” a farkasokkal, ha nem akarja, hogy felfalják társai. És ez a végtelenül szomorú és ez az, ami a magyar zsidóság horizontját borussá teszi. Csak ezért járhat nekünk ez excuzáció. És még jobban járhat a félmilliónyi magyarországi zsidónak.

Egy bécsi antiszemita egyetemi tanár tragédiája

Elt Bécsben egy Fillunger Pál nevezetű keresztény egyetemi tanár. A műegyetem hidépítészeti tanszékének nyilvános rendes tanára, európai hírű szakértő. De már csak „élt”, mert a múlt héten öngyilkos lett feleségéve együtt. Gázzal mérgezték meg magukat és bucsu sorai egy páratlan tragédiáról rántják le a leplet.

Egy Terzaghi nevű műegyetemi tanára bécsi Reichsbrückének átépítési terveit elkészítette és ennek alapján a nagyszabású munkát meg is kezdték. Fillunger támadta a tervet. Rossznak, elhibázottnak jelentette ki, lelkiismeretlenséggel vádolta. Terzaghi higgadtan válaszolt. Ellenfele annál kegyetlenebb lett. A legélesebb hangon válaszolt. Végül, amikor már végsőkig elfajult a polemia, amelyet Ausztria egész közvéleménye feszülten figyelt, utolsó aduként azt írta Fillunger: már csak azért is csapnivalóan rossz Terzaghi terve, mert a tanár zsidószármazású és zsidó nem alkothat jó.

Vizsgálat indult és ez a vizsgálat fényesen rehabilitálta a tervező tanárt. Fillunger lelkiismeretét nagyon bántotta az igazságtalan támadás, amelyet kollegája ellen indított, csak azért, mert a fajgyűlölet végzős levegője megfertőzte őt is. Szakmáját jól értette, de nem volt jó politikus. Hídat építeni tudott, de ahhoz már nem értett, hogy disztíngválni tudjon, hogy a „fajgyűlölet” és annak minden beteges teóriája nem fedheti egy tudós felfogását. Ahelyett, hogy az emberek közötti összefogás és megértés hidját igyekezett volna építeni, inkább robbantotta a megértés hidját, amelynek konstrukcióját nem ismerte és abban a tévhitben élt, hogy aki ért hidakhoz, az robbanthatja a megértés viaduktját is.

E kell ismerjük, hogy keserves árat fizetett tévedéséért. Bocsánatot kért ellenfelétől, akit zsidó származása miatt támadott, akit örökre lehetetlenné akart tenni és amikor felismerte tettének triviális és szerencsétlen rugóit, akkor súlyos ítéletet mondott ki maga fölött. Kinyitotta a gázcsapot és a halála ment, feleségével együtt.

Fillunger Pál bécsi egyetemi tanár nem érdemelte a halált, mert lényegében nem lehetett gonosz ember. Csak félrevezetett ember lett, akit megszáditott Berlin furcsa és embertelen propagandája. Egy ember, aki egy életen át számokkal, a magasabb matematikával törvényeivel bibelődött, nem fogta fel a gyűlölet politikájának titkos rugóit. Életének „Reichsbrückéje” összeomlott, mert ebben valóban beleszűzött egy kis „kalkulációs” hiba. Terzaghi professzor nem tévedett — de Fillunger műegyetemi tanár igen. És levonta a levonható legsúlyosabb következményeket...

Hogyan biztosítja a hitközség autoritásának folytonosságát a spanyol zsidóság? ...

A tudás, tekintély és vagyon birtokosai boldogan és vállvetve dolgoznak a zsidó közösség fennmaradásáért

Nemzedékről-nemzedékre követi a fiatal generáció az elődöket a hitközség irányításában. — A bucaresti-i spanyol zsidó hitközség intézményei és vezetőinek portréi.

— A „Népünk” eredeti riportja —

Bucuresti. — Mielőtt a spanyol hitközségek belső életének, nevezetesen a bucaresti-i spanyol hitközség szervezeti életének belső adottságival részletesen foglalkoznánk, néhány szóban jellemezzük a hitközség belső szervezetét általában. Zsidó hitközségi politika. Mennyi minden van ebben a néhány szóban és mennyivel több még a

JOSEF G. COHEN

fogalomban, amit ez takar. Meddig terjed egy hitközség kompetenciája? Ez az a kérdés, amely napjainkban mindinkább előtérbe kerül, a körülmények változása folytán. Hatalmas görbét ír le e téren a zsidóság felfogása is. Régebben, a „kehilla” alatt azt értették a zsidók, hogy annak a közösségnek gyűjtőneve, amelynek cégére alatt teljes joggal lejátszódott a zsidó közösség minden megnyilatkozása, sőt a zsidó individuum élete is. Bármilyen is volt egyesek felfogása, lényegében homogén volt a zsidó községi élet. Csak amikor megkezdődött a chasszidizmus elleni belső harc, ez megszakította a zsidó egységet, de nem befolyásolta a zsidó hitközségek kompetenciáját. De sokkal nagyobb kihatással volt a hitközség belső életére az emancipáció. Az emancipációval karöltve együtt járt az asszimiláció és a „reformok”-ra való törekvés, amely hatalmas harcokat eredményezett, sőt bizonyos helyeken — így Magyarországon is — kettéváláshoz vezetett. A hitközség mint olyan is, más értelmezést kapott. Lassankint csak a váz maradt meg, minden tartalom nélkül.

Amióta azonban az antiszemitizmus olyan vehemensen támadja a zsidóság kapuit, újra hatalmas jelentőségre tett szert a hitközség. Most már új értelmezést kapott, sok helyütt a „népközség” eszméjét hirdetik, szemben a „kultuszhitközséggel”. Kétségtelen, hogy minden hitközség népközség, még ha nem is fogja tudni a modern időkben a zsidóságot, annak minden attribútumával összefogni. Viszont a „kultusz” kevés ahhoz, amit a kor szava megkövetel a zsidó hitközségektől.

Amit fentebb elmondottunk, az lényegében nem a spanyol hitközségekre vonatkozik. Ezekben a vonalvezetés annyira egyirányban halad évszázadok óta, hogy itt nem történhetek olyan felfogásbeli eltérések, mint másutt. A vallási élet javulásával talán már nem az, ami volt, de még mindig a legerősebben van meg a kohézió-nális erő a szerteszórt spanyol-szefárd zsidóság

körében, mindazon ritusok között, amelyet ismerünk. A „kehilla” számukra csaknem minden, ami abból is kitetszik, hogy míg más zsidóságnál azok, akik anyagi, vagy politikai, művészi téren kiváltak, azok „kiváltak”, vagy legjobb esetben közönyösekké lettek a zsidó közösség hitközségi ügyeivel szemben. Mit látunk azonban náluk? Nincs az a legelkelőbb pozícióba lendült spanyol zsidó, aki ne tartaná eminens megtiszteltetésnek azt, hogy vezető szerepet játszhat hitközsége életében is.

A GENEOLÓGIA SZEREPE

Amikor az asszimiláció megkezdte romboló munkáját, a „felvilágosodás” szedte erkölcsi áldozatait, akkor a zsidó családok folytonossági életében nagy hézagok támadtak. Az öregek kisvárosokban maradtak, a fiatalság feltörekedett a nagyvárosokba és így elveszett a családi folytonosság, amely évezredekig nagy szerepet játszott a zsidóság életében. A fiatalság legjobban vallásilag távolodott el a nagyszülöktől és szülőktől, az érdeklődési körük is megváltozott, lenézték azokat, akik „kehilla” dolgokkal foglalkoztak. De nem így a spanyol hitközségekben. Ott a „jichusz” nem úgy mutatkozott, mint a többi zsidóknál. Mert míg az áskénáz és chasszid zsidóság körében főleg egyházi funkcionáriusok tisztsége volt az, amely generációról-generációra szállott, addig a spanyol zsidóknál a hitközségi élet vezetésében állott elő ez a „jichusz” elmélet, amelyet természetesen a bucaresti-i hitközségnél is megtalálunk. Itt nem volt a zsidó családnak olyan szerteszedése, s mint említettem, az asszimiláció nem torkollott bele a kikeresztelkedésbe, hanem nemzedékről-nemzedékre vitték, adták tovább a tradíciókat, amely nem csupán a spanyol nyelvi továbbörzésében meg a vallási tradíciókban nyilvánult meg, hanem abban is, hogy a fiatalok követték az elődöket is, a hitközség vezetésében.

NAGY ŐSÖK MÉLTÓ UTÓDAI

Rendkívül érdekesnek találjuk megemlíteni, hogy mindazok a vezető férfiak, akik ma a bucaresti-i spanyol hitközség élén állanak, leszármazottjai azoknak, akik nemzedékek óta vezetői voltak zsidóságuknak. Talán már a régi spanyol időkben is vezetők voltak az ősök, akiknek utódai minden gáluti hányattatás dacára, azokban az országokban is vezetőszerpéhez jutottak, ahova annak idején elmenekültek. A mai vezetők ősei a török uralom alatt is, vezérei voltak a zsidó közületeknek és így az a „jogfolytonosság” észlelhető, amely talán csak olyan közületben lehetséges, amelynél a tradíció vérré vált, mint épen a spanyol zsidóságnál, amely ma a fővárosban él. Ennek a tételnek jellemzésére néhány vezető-férfi portréját fogjuk adni, akik ma az élén állnak, a hitközség egyes fontos reszortjának élén és folytatják azt a heroikus munkát, amelyet apáik, sőt ősapáik kezdtek el, évszázadokkal ezelőtt.

Nyolc szekcióra oszlik a hitközség, — amint azt már korábban említettük.

A HITKÖZSÉG DISZELNÖKE: JOSEF PINKAS

Josef Pinkas, a hitközség diszelnöke, akit országszerte ismernek mint kiváló bankárt, a romániai közgazdasági élet markáns egyénisége. Josef Pinkasnak bankári tevékenységén kívül számos iparvállalatnál van nagy érdekeltisége, nagy földbirtokai vannak az okiráltságban és Ardeal terü-

letén is (Bihormegyében a baloci nagybirtok). Érdemes, hogy semmiféle közéleti politikai tevékenységet nem fejt ki, holott erre tekintélye és nagy vagyona predesztinálná. — hiszen Románia egyik leggazdagabb emberének tartják — hanem egye-

NAPOLEON B. ARIE

dül és kizárólag a spanyol hitközség életében vállalt szerepet, csak a hitközség és annak filantropikus intézményei érdeklik.

JOSEF G. COHEN, A HITKÖZSÉG JELENLEGI ELNÖKE

a főváros egyik legkeresettebb ügyvédje és legképzettebb jogásza. Egyetlen zsidó Romániában, aki a Legfelsőbb Törvényhozó Tanácsnak (Magistrat Membru al Consiliul Legislativ) tagja, amely tanácsnak az a hivatása, hogy felülbírálja a parlament elé kerülő törvényjavaslatokat, hogy vajon azok nincsenek-e ellentétben az ország alapvető alkotmányi és egyéb törvényeivel, vagy más eddig hozott törvényekkel. Josef G. Cohen a hitközség szervezetébe tartozó ügyosztályok és intézmények vezetőivel irányítja a tizezer tagot meghaladó hatalmas hitközséget. A hitközség alelnöke: Josef Cornea bankár, a főváros közgazdasági életének egyik ismert reprezentánsa.

A hitközség szervezeti ügyeinek intézője Marco Presenti, aki egy szorgalmas adminisztratív testület hivatalnokai karával vezet és tartja nyilván nagy körültekintéssel a hitközség szétagazó ügyeit.

A TEMPLOMÜGYEK IRÁNYÍTÓJA ÉS VEZETŐJE: NAPOLEON B. ARIE ÜGYVÉD,

aki egyidejűleg a hitközségnek is elnökhelyettese. Berkovits Ely veje, aki 40 éves kora dacára, hatalmas karriert futott be. Nagytekintélyű, kiváló szónok és mint régi előkelő spanyol-zsidó család sarja és univerzális tudása folytán predesztinált arra, hogy a hitközségi életben a reábizott legnagyobb feladatokat is megoldja. Tudnunk kell, hogy a spanyol hitközség életében a templomnak nagy

MARCO PRESENTI

szerepe van és épen ezért bízta a nagy hitközség ezt a legfontosabb ügyosztályát Napoleon B. Arie vezetésére.

Napoleon B. Arie egyébként még mindig gyászolja a nemrégiben elhunyt hűn szeretett hitvesét és teljes visszavonultságban, studiumának és egyetlen gyermekének él. Aki vele beszél, úgy érzi, hogy egy nagy tudású, fenkölt gondolkodású férfival áll szemben, aki antik berendezésű ott.

honában, több ezer kötetes könyvtár közepette éli ki igazi énjét és nem csupán hatalmas zsidó tudása és perfekt hébersége lep meg, hanem az is, hogy a világ és az ország politikai életével is teljesen tisztában van. A zsidó kérdést és a napi problémákat is tisztultabb és magasabb szempontok figyelembevételével itéli meg. Konzervatív felfogására jellemző, hogy meleg barátság fűzi Grigore Filipescuhoz, akinek lelkes híve és akít a román politika jövő emberének tart.

Ő vezeti „Progresul” név alatt ama jóléti intézményeket is, amelyek nem csupán az iskolásgyermekeknek, hanem a felsőbb iskolákban járó diákoknak is élelmezést és lakást juttat. Jelenleg a hitközség eme intézményében 120 gyermek és 30 felsőbb iskolákban járó diák kap teljes ellátást. A templom elnökének méltó munkatársai a templom két gondnoka: (gabbe-ja): *Isak Profeta* és *David Eliezer*, akik úgy hétköznap, mint ünnepekkor teljesítik hivatásukat a templomban.

Az iskola-ügyosztály vezetője *Jaques Almuly*, akiről már megemlékeztünk s aki a „Progresul”-ban méltó alelnöke *Napoléon B. Arie-nak*. Külön zenekonzervatóriumot tart fenn a hitközség, amelynek élén a történelmi névnek leszármazottja, *Benjamin Belly* áll. — A hitközség külön poliklinikát is tart fenn, amely nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül ingyen ad kezelést a hozzáférőknek. Vezetője: *Dr A. Caleff*.

A hitközség hatalmas kulturális intézményeit nagy és díszes könyvtárát és régiségekben gazdag múzeumát külön kulturális szervezetre irányítja, *dr O. Alfordari* vezetésével, aki egyidejűleg az állandósított kulturális előadásokat, meetingeket és rendezvényeket szervezi és intézi. Ugyancsak ő vezeti Cheszed-v'emet egyesületet, amely gemiluth cheszedet gyakorol az átutazó és segélyre utalt zsidóságon.

Külön ügyosztályja van a hitközségnek, ahol az elszegényedettek és támogatásra ráutaltak nyerne elhelyezkedést. Ennek *E. Munteanu* a vezetője, de ebbe a szekcióba illeszkedik bel a „Mosáv Zekénim” aggokháza is, amelyben 40 elaggott nő és férfi nyer elhelyezést. A különböző altruisztikus szekciók is idetartoznak, amelyek közül a spanyol zsidó nőegylet *Ornstein-né, míg a gyermek-óvodát Navila dr Krainik* vezeti. Míg az „Armonia”-t a Zsidó Nőegylet, ama *Heléne M. Halfon* vezeti, mint elnök, aki *Carmen Sylvá-nak*, az egykori királynőnek udvarhölgye volt.

Ugy az óvodákban, mint az iskolákban az oktatás nyelve román és héber. A hébert, ivrit-hevrit tanítják az e célra direkt Palesztínából hozott héber tanerők által.

A Chevra Kadischa diszelnöki tisztét: *S. Almosnino* tölti be.

Csodálatos, hogy a zsidóság eme elszigetelt része, megelőzi a zsidóság többi rétegét az igazi hebraizáció keresztülvételében, amely annál is inkább könnyebbé válik, hiszen már az újkori héber nyelvet is, gyakorlatban is átvitték és ezt használják a hétköznapi beszélgetésben is.

Ez a keresztmetszete a bucuresti-i spanyol-zsidó hitközségnek, amelyre feltétlenül büszke lehet az ország zsidósága, mert az élet minden terén példásan megteszik zsidó kötelességüket. *W. S.*

Kellemesen,
gyorsan és jól
borotválkozik,

na
„Raso-Pastá”-t
használni
Gyártja:
Ioan Breckner S.A.
ALBA IULIA

Nedves, esős évszakban szedik áldozataikat a járványos belegségek.
Használja rendszeresen a kellemesen illatosított

SENLAȘLO (Szf. László)

fertőtlenítő toalett szappant, megvédi **fertőzések** ellen.
Vigyázzon, nehogy **utánzatokkal** kiszolgálják!

A párisi Rotschild báró rendkívül érdekes pészachi üzenete az amerikai zsidósághoz

Páris. — *Albert de Rotschild* báró, a Rotschild ház párisi ágának feje, március 26-án, az első szüdes este, annak megkezdése előtt, a párisi rádió útján üzenetet küldött az amerikai zsidóságnak, a Joint Distribution Comite széderesti közvetítésével kapcsolatosan.

Rotschild többek között a következőket mondotta ez alkalommal: — Ma előestéje van annak a pészachünnepnek, amelyet világszerte annak emlékére ül meg az össz-zsidóság, hogy kiszabadult az egyiptomi rabszolgaságból. Minden idők óta az az ősrégi szokás, hogy ezen a napon meghívják az éhezöket, hogy vegyenek részt a széderestén s töltsék el együtt a pészachi ünnepet. A francia segélykomitával fenntartott kapcsolataim révén alkalmam van betekintést nyerni arra vonatkozólag, hogy mennyire tradíció az American Joint Distribution Comite részéről a segítség. A Joint ezeket és tízezreket segített, elkeseredett zsidó férfiakat, nőket és gyermekeket mentett meg, akiket minden emberi jog és igazság ellenére gunyolnak, üldöznek és a megalázás minden fokát kinutatják velük szemben. Nem csupán mint zsidó vagyok büszke arra a munkára,

amelyet a Joint végzett, hanem mint ennek a francia földnek szülöttje és polgára, amely ország az első volt a világtörténelem folyamán, amely az 1791-ik évben valamennyi polgárának megadta a teljes polgári jogokat és ezzel kapcsolatosan természetesen a zsidóságnak is. Fájó szívvel kell kijelentennem, hogy tovább kell folytassák amerikai zsidó testvéreim azt a munkát, amely a nyomor enyhítésére irányul.

Végül ezzel fejezi be beszédét Rotschild:

— Veszem azt a bátorságot, hogy ezzel egyidejűleg meghívjam az amerikai zsidó testvéreket, hogy látogassák meg Franciaországot és ezt teszem a párisi zsidóság nevében is, akiknek legszívélyesebb üzenetét, köszönetét és barátságos üdvözlését tolmácsolom. Engedjék meg, hogy megboldogult atyám szavaival fejezzem be mondanivalómat, azokat a szavakat, amelyeket ünnepnapok reggelén intézett hozzánk: Szimche, veszimcha tova, legyen ez a boldogság napja. Valamennyi hallgatómnak mondom: „Salom Aléchem, a béke legyen veletek!”

A romániai németek...

Milyen jól tudják az igazságot, amikor önmagukról van szó

București. — A német néptanács gyűlést tartott néhány nappal ezelőtt s ezen állást foglalt a numerus proporcionalisnak a magán-gazdaságban való érvényesítése ellen. Egyhangulag hozott határozat szerint, a németek azonos jogokat követelnek. Hivatkoznak az alkotmányra, meg a békeszerződésekre, amely nem engedi meg a faji és vallási különbözőségeket. A nyilatkozat erélyes és határozott hangú és érdekes, amit szösz szerint így nyilatkoznak: „Amíg azt a lejárt elvet fogják vallani, hogy egy nép csak egy másik nép erőszakos elnyomása árán tud boldogulni, olyan állapotokat teremt, amelyek végeredményben a bolsevizmushoz vezetnek”.

Érdekes, hogy milyen tisztán látnak ezek a németek, amikor az ő bőrükről van szó. Akkor ellene vannak az erőszaknak, akkor haszontalannak tartják és érthetőnek azt, hogy az elnyomottak ezáltal a kommunizmus karjaiba vetik magukat. Itt így beszélnek a romániai németek. De ott a nagy birodalomban különbséget tesznek faji és vallási szempontból is, ott lábbal tiporják mindazokat az „alapvető” törvényeket, amelyekre itt hivatkoznak. Ott rohamosztagosok sárba tiporják

PÁLYAZAT

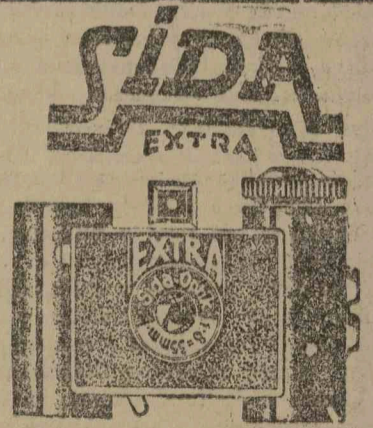
A chișinau-crisi izr. hitközség pályázatot hirdet kántor-metszői állásra.

Kellemes hangú, 40 évnél nem idősebbek küldjék be családi állapotukról és képesítésükről szóló bizonyítvány-másolatát az alábbi címre. Fizetés megegyezés szerint. Utiköltséget kizárólag csak a meghívottaknak térítünk.

Comunitatea Evr. de rit occidentală
Chișineu-Criș jud. Arad.

esizmaikkal a keresztény biblia minden tanítását és egyetlen isteni és emberi igazságot ismernek, a hűleri alkotmányt amely viszont csak egy szentséget ismer: szent az, ami a német népek hasznára van. Viszont amikor róluk és nem a zsidókról van szó, akkor hivatkoznak az „átkos” liberálisizmus valamennyi vívmányára, az általános emberi jogokra és kötelességekre.

Igy és ebből lehet látni, hogy milyen más az, amikor a más bőréről van szó és mennyire más az, ha az ember saját sorsát tekinti. Kérdődokumentum a romániai németek határozata, jó volna, ha Berlinbe is továbbítanák.

Az ideális törpe-fényképezőgép sportolók, diákok, munkások, stb. stb. számára.

Egy fényképezőgép 250.- lei
Film 10 felvételre . . . 32.- lei
Szaküzletekben kapható.

Képviselő: **SIDA**

București I, Str. Bărăției 2-III. Telef. 4.64.73

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, Strada Iosif Vulcan 4
Telefon: 440

Előfizetési árak:

Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak	500 lej
Magánosoknak egészévre	300 "
" félévre	160 "
" negyedévre	85 "
Külföldön: Csehszlovákiában	120-80, 45, 25 ck.
Jugoszláviában	180, 95, 50 dinár
Magyarországon	25-15 pengő
Amerikában	10-5 dollár

Naplóár 5697

"Népünk" cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Péntek: Nissan 28, április 9.

Szombat: Nissan 29, apr. 10. 1: שבת

Heti szidra: שמעוני

Heti haftora: מחר הדש

Ros-Chodes Ijjar bencsolás.

Vasárnap és hétfőn: Ros-Chodes.

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.45

gyertyagyújtás 6.55

Istentisztelet kezdete 7.10

Szombat befejezése 8.00

Thomas Mann mondja:

Az antiszemitizmus nem más, mint a tömeg arisztokráciája

A zürichi „Kadima” meghívására nemrégiben előadást tartott a ma élő német írók legnagyobbja, Thomas Mann, aki a hitlerizmus jóvoltából évek óta a száműzetés keserű kenyerét eszi. Ebben az előadásban Mann a szabadságnak és emberi méltóságnak, a kulturának és humanitásnak olyan formulázást adott, ami csak a szellemileg igen kiválóknak érny. Thomas Mann az antiszemitizmusról azt mondta, hogy ez a „tömeg arisztokráciája”, amely azt a jelszót adja ki: „én semmi és senki vagyok — de a zsidó még kevesebb, mint én vagyok”.

— Olyan korban élünk — fejtegette Mann — amelyben a szabadság és emberség rabszija van fűzve. Korunkban a nagy embereknél nem szabad csak reprezentálni, hanem a kor harcosa is kell legyen. A legnépszerűbb bűne korunknak és az elmúlt koroknak: az antiszemitizmus. Az, hogy a mai idők minden bajáért egy bűnbakot kell keresni, nagyon emberi, sőt tülembeli. S ennek tudni kell ellentánni. Nem szabad némán hallgatni a tömeg mormolását, hanem határozottan nemet kell mondani. A szellemi vezéreknek nem szabad lealacsonyodni a tömeghez, hogy a vér és népi kapcsolatok szolamát „megnemesítse”. De mi történt korunkban? Ennek épen ellenkezője. A szellemi nemesség lealacsonyodott a tömeghez. De ennek dacára kell egy szellemi vezér, aki vezet a nagy tömeget.

Bevallom, hogy mindég mélyen undorodtam az antiszemitizmus sötétsége ellen, ez az ellenszenvem annál inkább erősödött, minél jobban terjedt és erősödött hatalma. Ha számításba vesszük mindazt, amit a zsidó szellem Németországban és a németekért alkotott, akkor egyáltalán nem értendő meg a németek antiszemitizmusa. Csak a kereszténység felvételével került a németesség a kultúremberiség sorába. A kereszténység előtti idők barbarizmusa és a keresztény kultúra együttesen adták a lényegét, azonban ez a keveredés most vissza-

felé hanyatlott, a barbár korszak lett újra urrá, amelyek a zsidóellenes kilengésekkel voltak kapcsolatosak. A zsidók fontos komponensét alkották a német atmoszféra nemzetközi kapcsolataira.

A jelenkor antiszemitizmusa nem csupán a zsidók ellen irányul, hanem általában az európai kultúra és a szabadság ellen. Kultúrember nem lehet antiszemita, mert ha az, akkor megtagadja a keresztény-nyugati kulturát és aki ezt a kulturát megtagadja, az elveszett ember, az pusztuló lélek. A nyugati kultúra fejlődése szempontjából a zsidók épen olyan fontosak voltak, mint a görögök. Amit Goethe mondott a németekre, hogy még nem fejezték be küldetésüket ezen a földön, bátran alkalmazhatjuk a zsidókra is. Mert hiszen, minden sorscsapás, nyomoruság dacára, amit ez a nép átszenvedett, — mégis él. Mindég, amikor Németországban antiszemita hullám vonul végig, annak jele, hogy a nép találva érzi magát abban, hogy rosszat tervez és gyilkolni akar. De ennek dacára nem szabad csüggedni. Az igazi humanitás ennek dacára még mindig virul az emberi szivekben és termőtalaja az eljövendő harmadik humanitárius korszaknak. A zsidóság él és tovább is élni fog és a többi népekkel karöltve, a kríziseken és akadályokon át a világ békéje érdekében fog mindenkor munkálkodni.

— Dr. I. Niemerower nyilatkozata a Bnei Britről. București. — Azokkal a támadásokkal kapcsolatosan, amelyet Alex. Cuza intézett a Bnei Brit ellen, a parlamentben, nyilatkozott dr. J. Niemerower szenátor, grand-rabbi, aki egyidejűleg a Bnei Brit legfőbb intézője is Romániában. A grandrabbi a következőket mondotta: — A kormány nem tett semmiféle intézkedést a Bnei Brit egyesülés ellen. De nem is volna értelme, mert ezek az egyesülések nem mint páholyok működnek, valamennyi legálisan működik, legfelsőbb kormányengedélyek alapján, Titkos ülések, vagy titkaik egyáltalában nincsenek a Bnei Britnek. Hatvan éve áll fenn ez a szervezet Romániában és a legjobb bizonyíték azok teljes legalitására, hogy én mint a zsidóság szenátora és grandrabbi állok a Bnei Brit élén. Ez a legjobb bizonyíték arra, hogy BB. sem nem vallásellenes, sem nem hazafiatalan, sőt ellenkezőleg, az istenfélelem, a király és haza iránti hűség jegyében dolgozik.

Ha Brasovba jön és jól akar étkezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13, et. II. szám alatt.

— Felix M. Warburg Londonban. London. — A „Queen Mary” oceánjáró gőzösön Angliába érkezett az American Jewish Joint Distribution Comitée és Jewish Agency amerikai elnöke: Felix M. Warburg. Kíséretében van felesége is. Azonkívül vele utaztak és érkeztek a Jewish Agency nemzionista tagjai közül dr Maurice J. Karpf és dr M. B. Hexter, valamint a new-yorki jótékonyági föderációnak ügyvezető igazgatója: dr S. Löwenstern.

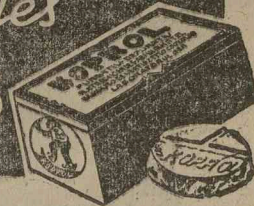
— Az Elyseum fűző- és kézimunka-üzlet május 1-én a str. Ep. Ciorogariu 11. sz. alá helyezi át szalonját.

KOPROL

CSOKOLADÉPASZTILLA

Tökéletes

HAS-
HAJTÓ

— Eljegyzés. Farkas Bernát (Reghin) eljegyezte Gantz Jentikét (Viseul de jos) M. k. é. h.

— Nagy templomégés New-Yorkban. New-York. — A pézsachi elsőnap reggeli istentisztelet után a Shaaray Tefile hitközség zsinagógájában hatalmas tűz ütött ki, amely az épület belső részét teljesen megsemmisítette. A irigyszekrény és 12 Tóra elégett. A kárt 200.000 dollárra becsülik. Kinderman nevű keresztény templomszolgá vallomása szerint már előző nap éjjel után két tűzgöcot észlelt a templomban. Ebből arra következtetnek, hogy okvetlenül gyújtogatás történt. Ugy vélik, hogy nemzeti szocialisták bünténye ez, mert ennek a templomnak szomszédságában van az a zsinagóga is — a Rodef Solem — amelyet néhány héttel ezelőtt hatalmas kampókereztek ráfestésével igyekeztek bemocskolni. 25 detektív kezdte el a nyomozást. Kinderman, a templomszolgát, akit bűnrészességgel vádolnak, letartóztatták.

— Clujon, ha jól akar étkezni, akkor keresse fel az ardeali zsidóság által legjobban látogatott Mátyás orth. kóser éttermét, Calea Regele Ferdinand 33. Uránia palota.

— Dr Jakob Hoffmann frankfurti rabbit letartóztatták. London. — A Daily Telegraph jelenti Frankfurtból, hogy dr Jakob Hoffmann, aki egyideig vezetője volt a Mizrach világszervezetnek és a németországi mizrachistáknak ma is vezére, a Gestapo letartóztatta, mert állítólag egyik prédikációjában a náci rezsimet támadta. A zsidó kulurszövetségnek megtiltották, hogy bibliai témájú előadásokat tarthasson. — Rev Hoffman, — amint lapzártakor értesülünk — Budapestre érkezett, mert a német kormány kiutasította a német birodalom területéről.

— Házasság. Blau Lili (Oradea) és Klein Lajos (Berehovo) április 11-én vasárnap d. u. 6. órakor tartják Oradeán a nagytemplom udvarán esküvőjüket, melyre rokonaikat és jóbarátaikat ezuton hívják meg. (M. k. é. h.)

— Nyilaskeresztesek vandál pusztítása egy zsidó temetőben. Az elmúlt héten ismeretlen tettesek temetőgyalázás követtek el a felsőiregi zsidó temetőben. Több sirt felhánytak és hat sírkövet összetörttek. A rendőrség gyanúja szerint idegen községbeli nyilaskeresztesek követtek el sírgyalázásokat.

Üzletátalakítás előtt

kabát-, kosztum-
és ruha-

SZÖVET

ujdonságainkat, selymet,
vásznat, damasztárut

mélyen leszállított árban árusítjuk

Kertiész

női divatóruhához

Oradea, Piața Regina Maria 1.

Szállamként megy
el a haja

— EGY NÉMET LÁNY TRAGÉDIÁJA. X. Klara, egy előkelő freiburgi polgár 21 éves leánya volt. Néhány hónappal ezelőtt megismerkedett Danziger Antal zsidóvallású ügyvéddel. A szülők figyelmeztették a leányt az ismeretség hiábavaló voltára. A nürnbergi törvények értelmében ugyanis mehet az ügyvédhez feleségül. A fiatalok azonban annyira szerették egymást, hogy ennek ellenére gyakran összejöttek. A városkában persze „mindenki” tudott a dolgról. Végül akadt két tanu, aki azt állította, hogy Danziger fajgyalázást követett el. A bíróság megindította az eljárást s a minapi főtárgyaláson nyolc hónapi börtönrre ítélte az ügyvédet. Csak azért szabott ki ilyen enyhe büntetést, mert az ügyvéd végigküzdötte a világháborút és a legmagasabb katonai kitüntéseket szerezte meg. A leányra, a törvények értelmében nem szabható ki büntetés. A körülményekre való tekintettel a bíróság zárt tárgyalást rendelt el. Még újságírók sem jelenhettek meg a tárgyaláson. Ennek ellenére az Allemanne nemzeti szociálista újság hosszú tudósítást közölt a tárgyalásról. Nemcsak hogy kiírta a leány s szülei nevét s lakásuk címét, de még pornografikus részletekkel is teleírdelte a tudósítást, s közzétette X. Klarának azokat a szavait, amelyeket állítólag a találkán mondott. A lapot természetesen elkapkodták s a környéken másról sem beszéltek. Ez a durvaság annyira megrendítette X. Klarát, hogy a vonat elé vetette magát. Már az „Alemanne” közleményei felháborította a lakosságot. A boldogtalan leány öngyilkossága még jobban felkavarta az indulatokat. Attól lehetett tartani, hogy a leány temetésén súlyos kihágásokra kerül a sor, s ezért a hatóságok erős készültséget vonultattak ki. A készültségnek azonban, — mint a berlini távirat mondja — semmilyen dolga nem akadt.

— ZSIDÓK A NÉMET FÜRDŐHELYEKEN. Berlin. A „Fremdenverkehr” című szaklap közli, hogy a birodalmi belügyminiszter rendelkezést készült kiadni a német fürdőhelyeknek, olyan értelemben, hogy miképpen bánjanak külföldi fürdőzőkkel és gyógyulást keresőkkel. Semmiféle helyi különleges intézkedések nem tehetők, amíg a központi kormányzat erre vonatkozólag ki nem adja a végleges rendelkezést. (Ha még akadna olyan örült zsidó, aki elmenne német fürdőhelyekre, azok vegyék tudomásul, hogy a velük való „bánásmód” egységes lesz, valamennyi német fürdőhelyen. Csak vigyék pénzüket oda, hogy ott azt elvegyék és érte legalább megvessék. A szerk. megjegyzése).

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,

Str. Lipsceani 7.

Telefon: 462-91

Sóccer hátamögött. Postavámmal szemben.
Erdélyi zsidó érdeklődőknek!

Széder este a wizensitzi udvarnál

Már jártunk arra máskor is. Láttuk néhány évvel ezelőtt az öreg wizensitzi, amint a széderestét adta. Most elmentünk megnézni a „wiltchowitz”-nek, az apa méltó fiának széderjét. A „lokalkolorit” ugyanaz. Fenn ül az „uj” wizensitzi, mellette veje, a cluji dájén-Mindketten kitliben és fejükön a szörmekucsma. A T alaku asztalnál körbe a chasszidjai. Szomszédaszobában az asszonysereg. Felhangzanak az ősi melódiák.

Érdekes, hogy közvetlenül az asztal mellett van egy pad, de ezen nem ül senki, csak a mögötte leőn ül a wizensitzi, mert ugylátszik, hogy az első széken, elköltözött atyja szelleme foglal helyet, aki tavaly még ott ült közöttük.

Éjjel fél egykor kezdődik a vacsora. Hatalmas tálakon hozzák a burgonyát, amelyből egy-egy chasszid egy kilót is bevág. Majd fött tojás. Leves, hus, de pászka, csak amennyi elő van írva. Ők nem esznek pászkát, „gebrockst” aminthogy nem is cigarettáznak pészachkor, hátha egy dohánygyári munkás készítés közben kenyeret evett, vagy chomec a ragasztószert...

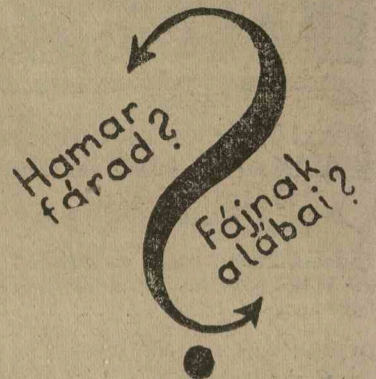
Ami a legszebb volt a szédernél, a sok-sok 10—15 éves fiucska, akik kipirult arccal, átszellemülten figyelték a rebbet és amikor vacsora közben énekelte az „emeszt”, olyan lelkesen tapsolták hozzá a taktust, hogy gyönyörűség volt nézni. És körül ott álltak a kíváncsiak, akik saját széderjük után elmennek még megnézni a chasszid szédert is.

Éjjel után háromig tart a wizensitzi udvarnál a széder. Olyan hangulatban, amilyen szokott lenni, ami itt régi tradíció. Amelynek hű őrzője a ház jelenlegi feje. Annyit és annyiszor leírták már egy ilyen széder hangulatát, hogy csak ismélésekbe bocsájtkozunk, ha újra leíránk. Kétségtelen, hogy igaz zsidó szem és igaz zsidó szív számára nem exotikum és nem valami „maradi” furcsaság, hanem a lükkelő zsidó élet egyik legkifejezőbb megnyilvánulása. Mélységes hit sugárzik ki egy ilyen széderből, az Örökkévaló iránti áhitat és csodálat minden jele. Aki zsidó szívevel érzi, aki zsidó szemmel látja és füllel hallja, az sokmindent érez, lát és hall. Aki pedig a klubok fülledt levegőjét jónak és ezt az atmoszférát „fülledt”-nek találja, az ne is menjen el egy széderestére — a wizensitzi udvarhoz.

— NINCS TÖBBÉ ZSIDÓBEVÁNDORLÁS PARAGUAY-BAN SEM. Páris. A Hias Ica Immigration Association (Hicem) montevideói komitéjától táviratot kapott, mely szerint a Lloyd Brasilerio hajóstársaság, amely a közlekedést Montevideo és Asuncion között fenntartja, utasítást kapott, amely szerint zsidó bevándorlókat ne vegyen fedélzetére. Ez azt jelenti, hogy a paraguay-i kormány a zsidók bevándorlását teljesen beszüntette.

— JABOTINSKY KIHALLGATÁSON VOLT HERZOG GENERÁLISNÁL, DÉLAFRIKA MINISZTERELNÖKÉNél. Johannesburg. A délafrikai Unio miniszterelnöke Herzog generális március 18-án kihallgatáson fogadta az Új cionista szervezet elnökét, Wladimir Jabotinskyt és S. Y. Jacobi mérnököt, aki az NZO executívájának tagja és jelenleg Délafrikában időzik. A kihallgatás után reggelit adtak a vendégek tiszteletére, amelyen Kemp és Groebler miniszterek, valamint Michael Haskel, a palesztinai ügyek komisszára és a bel- és külügyminisztérium titkárai vettek részt. Groebler miniszterelnök üdvözölte Jabotinskyt a reggelen, szép beszédben és utána Jabotinsky világította meg a NZO célkitűzéseit.

— Fél század óta jól bevezetett iüszerezlet és kocsma-helyiség, beszálló udvarral, istállókkal és megfelelő lakással azonnal kiadó az új Szénpiac közelében. — Értekezhetni vagy a Népünk kiadóhivatalánál, vagy a helyszínen, Str. Minelor 35, a tulajdonosnál.

Vegyen „Aesculap”
talp betétet

— MEGHALT FELICE RAVENNA, AZ OLASZ HITKÖZSÉGEK SZÜVETSÉGÉNEK ELNÖKE. Róma. Felice Ravenna, az olasz hitközségek országos szervezetének elnöke 67 éves korában meghalt Rómában. Ravenna, egyike volt Italia legrégebbi cionistáinak. Már Herzl-el együtt dolgozott és volt az első cionista kongresszuson is és segítséget adott Herzlnek, amikor Olaszország hivatalos elnökét meglátogatta, Herzl már akkor gyengélkedett. Alig tért vissza oroszországi utjáról, amikor Plehve miniszterelnökkel tárgyalt. Amikor orosz visszatérőben volt, a vilnai zsidóság rendkívül melegséggel üdvözölte és ünnepelte. Herzl ez a gyon meghatotta, mert akkor látott maga előtt olasz zsidóságot. Olasz utjával kapcsolatban írta akkor: „Ravennában meglátogattam régi barátomat Ravennát. Házában úgy fogadtak, mint egykor a leviták. Bár a szobák hidegek és csupaszok, mint az olaszoknál általában, de a szívekben sok melegség. Ott voltak a cionista vezetők, Ravenna apja Bolognából és Donati Modenából. Egy kislány úgy éreztem magam, mintha Vilnában volnék. A zsidó olasz fascizmus győzelme után, Ravenna, mint a zsidó ember megbízást kapott az olasz hitközségek megszervezésére illetőleg újjászervezésére. Az olasz hitközségi törvény életbeléptetése után, a szervezet elnöke lett. A cionista világszervezet munkájában az utolsó években nem vett többé aktív részt.

Irodáj teendőiben jártas, román, német, héber nyelvet perfektil tudó intelligens, nyelvtanilag, hiatalember, kezdőfizetéssel ellátott, nyelvi nyelvezkedést nyerhet a „NÉPÜNK” kiadóhivatalában.

— ZSIDÓ BACILLUS. A Stürmer újra csodabogárral lepte meg olvasóit. Egyik legutóbbi számában írja a következőket: Ugy értesülünk, hogy egy francia tudós bacillust fedezett fel, amely csak a zsidó vérben található. Most nem tudjuk részletesen foglalkozni e korszakos jelentőségű fedezéssel, de már most felhívjuk néptársainkat, hogy ne vegyék a kezükbe, amit egy zsidó megérintett. Ne veszélyeztessék, hogy önmagukat okozzanak borzalmas betegséget.

— NORVÉG HAJÓZÁSI VÁLLALT HAJÓK KÖZLEKEDNEK SALONIKI ÉS TEL-AVIV KÖZÖTT. Saloniki. A norvég Földközi tengeri társaság elhatározta, hogy hajóvonalat létesít Saloniki és Tel-Aviv között. Ez lesz az első reguláris hajóösszeköttetés Görögország és Palesztina között. Az első hajó, amelyet ezen a vonalon beállítanak, „Sardinia” nevű lesz.

E. KANNER

ügyvéd

București IV.

Str. Romulus 61.

A kultuszminiszterium feloszlatási végzésének tanulságai...

Az Orth. Központi Iroda fennmaradásának feltételei

Végzetes az ortodoxiára, ha az Iroda önkényesen megfoszsa azokat a hitközségeket az „orthodox” jellegtől, melyek neki nem tetszenek. — Tiszteljük az alapszabályokat és a törvényeket.

Írta: dr Klein Miksa (Cluj)

Cluj. — Az Orth. Központi Iroda választási közgyűlésének eredményét a miniszterium megsemmisítette. Az e tárgyban írott cikkem, a „Népünk” olvasó táborában és az ardeali zsidó közéletben erős visszhangot kellett keltsen, mert igen sok levelet kaptam Ardeal minden részéből, ugyannyira, hogy teljes lehetlenség ezekre külön-külön válaszolnom. Megkísérlem azonban a hozzászólásokra e cikk keretében válaszolni és egyúttal megjelölni a kivezető utat, a jelenlegi kaotikus helyzetből.

KI VEZESSE LE A GYÜLÉSEKET?

A kongresszus levezetésére vonatkozólag kifejezesebb vélemény, hogy azt nem vezetheti le az Iroda elnöke, hanem — amint az szokásos — választani kell egy kongresszusi vezetőséget. Lehetetlenség az, hogy amikor az Iroda számot kell adjon multbeli vezetéséről, akkor az elnök maga vezesse le azt a gyűlést, amely az ő működése felett akar kritikát gyakorolni. A kongresszusi elemek tagjai részben világiak, részben rabbiak legyenek, akik felváltva kell elnökölniük és a napirendet szabályszerűen le kell tárgyalatni.

HOGYAN ALLITSUK ÖSSZE A NAPIRENDET?

A napirendet az Iroda vezetőségének javaslatára alapján, ez a vezetőség állítsa össze és küldje meg idejében a hitközségeknek, hogy a delegátusok azt idejében letárgyalhassák. Nem tűrhető el, hogy megismétlődjék az a zürzavar, amely legutóbb uralkodott, mert tárgyi program nélkül, az egész ülés egy nagy összevisszaság és egyáltalán nem konferencia jellegű. Aminthogy megszívlelendő az a panasz is, hogy az igazoló bizottság jegyei nélkül senkit ne lehessen a terembe bebocsájtani. Az igazoló bizottság pedig még a konferencia hivatalos megnyitása előtt üljön össze. A szervezeti szabályzat idevonatkozó rendelkezései értelmében az igazoló bizottság függetlenül az egyes csoportoktól és pártoktól, a kongresszus egész ideje alatt permanens ülésben működjen. Amelyik hitközség delegátusának igazolását elvetették, azok a határozat ellen a már igazolt delegátusok útján a közgyűlésen kérhetik a hozott határozatok megváltoztatását. Ha a plenáris ülés az igazoló bizottság határozatát megváltoztatja, úgy ez esetben az így leigazolt hitközség delegátusai is részt vehetnek a tárgyalásokon és szavazati joggal bírnak.

MI VAN A CAREI HITKÖZSÉGGEL?

Sokan azt kérdezhették, hogy vonatkozik-e ez a carei orth. hitközségre is? Arra a hitközségre, amelyet az Iroda félhivatalosa pészachi számában „a carei R. Abis-féle hitközségnek” nevez, holott a miniszternek e téren teljesen ellentétes a véleménye, mert hiszen a kultuszminiszter

29016 din 25 Februarie 1937 számú határozatából

az tűnik ki, hogy szószerint ezt írja a miniszteri rendelkezés: „nu au fost invitati toti delegatii cu drept de vot, cum prevede art. 1 din statute”. Ennél a pontnál tehát a miniszter nagyon helyesen mutat rá arra, hogy a carei ortodox hitközséget jogszerűen meg kellett hívni, mert a Központi Iroda szerve-

zeti szabályzatának megalkotásakor, ennek a hitközségnek meg volt a szervezeti és delegátus küldési joga. Ez a hitközség nem lépett ki az ortodoxia kötelekéből, erről a jellegről soha le nem mondott. Igaz, hogy van egy vezetőségi határozat, amely szerint nem ez a hitközség, hanem az újabb, úgynevezett spanyol rítusu szejfard hitközség az igazi ortodox hitközség. De ezt így suba alatt nem lehet elintézni, mert ez igen veszélyes precedenst teremthet, hiszen ilyenformán a vezetőségben többséget alkotó csoport

rendre megfoszthatja mindazokat a hitközségeket az ortodox jellegtől, akik neki nem tetszenek és ez végzetes lehet az egész ortodoxiára.

HELYES VOLT A MINISZTER RENDELKEZÉSE

A miniszterium a beadott felebbezésekre bekérte az Iroda dec. 28—29-iki gyűlésének jegyzőkönyveit. Az ebbe való betekintés után hozta meg döntését, amely szerint számos szabálytalanságot állapított meg. Így az alelnökök választását és a fentebb említett carei esetet.

A régi szervező szabályzatban a hitközségek alakulása és kilépése tárgyában az 1888 évi június hó 21-én kelt miniszteri rendelet volt az irányadó. Ezt vettük át mi is, ennél fogva teljesen helytálló a miniszter rendelete, amikor rámutat arra a súlyos törvénysértésre, amit a vezetőség akkor követett el, amikor a carei ortodox hitközséget nem hívta meg.

De ennél a pontnál én még tovább megyek és azt hangoztatom, hogy újabb törvényteleniséget követett el az Iroda vezetősége akkor, amikor felvette a carei spanyol rítusu (?) hitközséget tagjai körébe, annál is inkább, mert erre a régi szervezeti szabályzat 3-ik §-a épen úgy, mint az új kultusz törvény, külön procedurális eljárást ír elő az esetre, ha új hitközség alakul és fel akarja vétetni magát a Központi Iroda szervezetébe.

Ez a procedura nem lett betartva, tehát ezzel az Iroda

súlyosan megsértette a carei-i hitközség autonómiáját, amikor kizárta kötelekéből.

Hibát követett el a carei-marei hitközség is, hogy ezt a határozatot nem támadta meg a Curtea de Apel in contencios előtt és nem kért választott bírósági eljárást sem.

A carei spanyol szertartású hitközség nem is volt felvehető a „Regional general al cultelor” c. törvény 42. §-a alapján sem.

Ezt az egész kérdést fel kell göngyölni a kongresszuson, a hitközségek autonómiája érdekében, mert itt veszélyes és könnyelmű játék folyik az egyes hitközségek nehezen biztosított autonómiájával.

NEHANY „TEVEDÉS”

Az Iroda félhivatalosát olvasva, rabulisztikát olvasunk ki minden sorából. A világ legnagyobb atheistáját: Anatol France-ot is

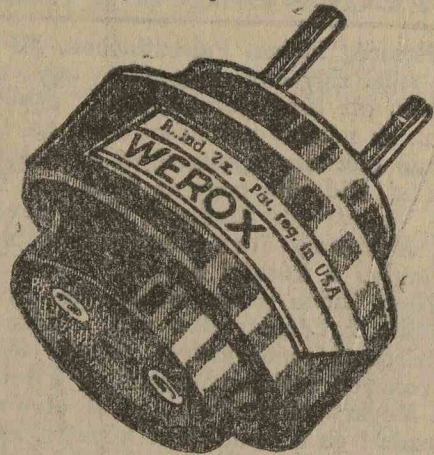
Ujdonság!

Ujdonság!

Werox-áramszűrő

fontos kiegészítőrésze minden rádióknak.

1. Csökkenti a hálózati zörejekeket.
2. Csökkenti az áramfogyasztást.
3. Óvja a lámpákat.

Gyári garancia. Nem kell szerelés. Minden rádió szakszertben kapható: 240 lei.

igénybe veszi, hogy cáfoljon, holott szegény Anatol France sohasem foglalkozott irodai ügyekkel, sőt még azt sem mondotta, amit neki imputál, a „jólértesült” félhivatalos.

Ellenben nem beszél arról, hogy az Iroda jelenlegi vezetősége legújabb beadványában elhúzózkodással óhajt kimászni a jelenlegi kellemetlen szituációból. Ez újabb balkezes eredményekhez fog vezetni, mert a miniszteri rendelettel nem lehet vitatkozni, hanem azt minden körülmények között

harminc nap alatt végre kell hajtani, ahogy előírja.

Lehet talán néhány nap eltolásáról szó, a közbeesett ünnep miatt, de halogató manőverekkel nem lehet a problémákat megoldani.

Az ardeali ortodox zsidóság követeli a kongresszus összehívását, hogy azon a zsidóság szabad akarata megnyilatkozzék és nem fogja tűrni, hogy ez az akarat újra kijátszassék, vagy az eltolódás esetleg elnyomatást jelentsen, egyes körök óhaja szerint.

Elérkezett az elszámolás ideje és becsületesen mérleget kell készíteni és végre kell hajtani mindazokat az intézkedéseket, amelyekkel hitközségeink vitális érdekeit megvédelmezhetjük és ne tűrjük, hogy szent érdekeink a magánérdekek utvesztőiben elsikkadjanak.

A megsemmisítő határozat egyéb rendelkezéseit is jó lesz megszívlelni, nehogy minden egyházi jogunk elveszzen. Epen ezért is, a legközelebbi kongresszus a béke jegyében kell összeülni, hogy kiépítse és megerősítse egyházi autonómiánkat.

— FRANZ WERFEL UNNEPLÉSE. Wien. Miklas, az osztrák köztársaság elnöke Franz Werfelt, a művészet és tudomány terén kifejtett érdemrend I. ső osztályával tüntette ki. A kitüntetés alkalmából Schuschnigg kancellár fogadást rendezett Werfelt tiszteletére, aki baráti köréhez számított. Perntner államtitkár üdvözlő beszédet tartott, amelyben kifejtette Werfel halhatatlan irodalmi érdemeit, aki az osztrák irodalomnak és művészetnek nagy szolgálatot tett. Ezután ányújtotta Schuschnigg kancellár a kitüntetést Werfelnek.

FÜZŐ különlegességek
Vidékieknek prompt készitünk

FUCHS MANCI
füző szalonjában
ORADEA, Str. Rimanóczy 12.

PALESZTINA

Azt hittem, hogy zsidó — védekezik a gyilkos

Nemrég történt Palesztinában. Mi is írunk róla. Egy arab megjelent egy narancsosban, ott beszélgetni kezdett egy munkással, az néhány narancsot adott neki, mire az arab előrántotta pisztolyát és lelőtte a munkást. Kiderült, hogy az illető nem is volt zsidó, hanem egy Stanislaw Sluga nevű lengyel. A szerencsétlen meg is halt néhány nap múlva a kórházi ágyon.

Ness Ziona narancsosban volt az első vizsgálata. Eredménytelen volt. Másnap jól dresszírozott rendőrököt vettek igénybe. Egy rongyos zsebkendőt találtak a tett helyén. Megszagoltatták a kutyával, erre rohanni kezdett és a rendőrtiszt követte. Egy három kilométernyire levő arab faluhoz került. Nebi Rubin a község neve. Ott megállt egy alacsony arab ház előtt. Öreg arab lakott ott, 65 éves felesége sem fiatalabb. A kutya egy rongyos nadrágot talált, azt előráncigálta és ezzel új alapot adott a nyomozásnak. Amikor az öreget megkérdezték, hogy kié a nadrág, ötlöni-hatolni kezdett. Végül egy jelenlevő rendőr, aki az áldozatot kihallgatta, megkérdezte, hogy nincsen-e valami fekete folt annak az arcán, akié a nadrág. Az arab asszony, aki végighallgatta a kihallgatást, megjegyezte és azt mondotta: Ismerem, hiszen a fiam! Most Jaffába ment, ott dolgozik. A rendőrök tovább szaglászva az országúthoz ment, ahol az autobus megszokott állani. A nyom most már biztos volt. A gyilkos ez az arab fiú lehetett, aki a tett elkövetése után Jaffába menekült. Az anyja megmondta a fiú pontos címét. Könnyű volt megtalálni. A fiú tagadott. Erre sorba állították tizenöt arabot, közöttük őt is. Bevezették a kutyát, de előbb megszagoltatták vele a talált zsebkendőt és nadrágot. A kutya szaglászni kezdett, majd a gyanúsítottnál üvöltöni kezdett és rá akart rontani. Utána a kórházba mentek, ahol még az áldozat élt, de már a halállal vívódott. Eszméletlenül volt. Elévezettek újból tizenöt arabot. Közöttük a gyilkost is. Minden kétséget kizáróan rámutatott a fekete archibával rendelkezőre: — ez volt a gyilkos! De még többet is mondott az áldozat. Egy seb van a lábán. Az arab cipőben volt, erre felszólította a rendőrség, hogy vesse le a cipőjét — de vonakodott azt megtenni. Végül engedett a rendőrség erélyes felszólításának és levette lábbelijét: seb volt a lábán. De ez még mind nem más, mint a modern nyomozás nagyszerű eredménye. A gyilkos megvolt és másnap, egy éjszakán át tartó nagy lelkitusa után be is vallotta a gyilkosságot. És most jön a lecszörnyűbb. Olyan, amelyet már több ízben olvastunk, európai hasonló céltalan emberpusztítással kapcsolatosan. Azt mondja a rongyos arab, a kihallgatás során, amikor a rendőrtiszt szemrehányást tesz neki, hogy egy békés, dolgozó keresztény munkást, — aki megvendégelte narancssal — ölt meg.

— Azt hittem, hogy zsidó az illető, ha tudtam volna, hogy keresztény, nem öltém volna meg...

Tehát a zsidó lehet lepuflantható dudához hasonló áldozat. Az emberi indulatoknak micsoda aljassága tört ki az arabból. Azt hitte, hogy zsidó volt a szerencsétlen. Amikor megtudta keresztényi származását, — megbánta, amiért nem zsidót ölt meg.

—... és Wauchope fő kormányzó meg fog neki kegyelmezni...

— 10.000 ember imádkozott a pészachi ünnepe alatt a Siralom falánál. Jeruzsálem. — A pészachi ünnepek alatt több mint tízezer zsidó imádkozott a Siralom falánál. Ezzel kapcsolatban az extrém arab nacionalisták lapja, az El Dsamea el Islamia, a zsidók tömeges látogatásával foglalkozott és ama nézetének adott kifejezést, hogy ez a tömeges feltűnő nagy frekvenciájú látogatás, az arab tömegek provokálása volt.

— A zsidó biztonsági hadtest megkezdte működését. Jeruzsálem. — A kormány tudvalevőleg engedélyezte egy zsidó hadtest felállítását, amely 750 emberből áll. A toborzást befejezték és április 1-ével megkezdtek szolgálatukat. A parancsnokságot angol tiszték látják el. Megbízható értesülés szerint ez a határozat egy nagyobb csapatot is magvát képezi s ez fogja ellátni az északi határ mentén a biztonsági szolgálatot.

— Lord Lloyd Palesztinában. Lord Lloyd, az egykori egyiptomi angol fő kormányzó, jelenleg Palesztinában időzik, ahol megbeszélést folytatott a főmuftival és Ben Gurionnal. Az arab sajtó úgy véli, hogy a lord valószínűleg a főkormányzónak utóda lesz. Lord Lloyd meglátogatta a héber egyetemet is, ahol alaposan megtárgyalta Palesztina ügyeit a Jewish Agency jogi tanácsosával, Bernard Josep-el és prof. Bentwich-el, akivel az egyetem jövőjéről is alapos megbeszélést folytatott.

— Motta, a svájci szövetségi elnök inokognitoba Palesztinába érkezett. — Ugyancsak Haifába érkezett Sir Neil Malcolm, aki a menekültügyeket intézte a Népszövetség-nél. Meglátogatta Rechobotban a Sieff intézetet, ahol a mezőgazdasági kísérleti állomáson fogadtatást készítettek elő számára. — Taft volt amerikai köztársasági elnök özvegye is Palesztinába érkezett. Általában felélénkült a turista forgalom és a legutóbbi napokban több mint 800 turista lépett partra.

— 14 palesztinai zsidó kommunista esett el a spanyol fronton. — Jeruzsálem. Magánlevelekből, amelyek Spanyolországból jönnek, megállapították, hogy a nemzetközi brigádban, amelybe palesztinai zsidók is tartoznak, február végéig tizennégy esett el.

— Az új tel-avivi személypályaudvar. Jeruzsálem. — A palesztinai vasutigazgatóság Sir Felix Pole ajánlatára és tervei alapján új pályaudvar építését kezdték meg Tel-Avivban. A napokban értekezlet volt, amelyen a vasutigazgatóság a városi tanács és a kerületi kormányzóság vett részt, amelyen tárgyalás alá vették a tanács ama kérését, hogy a vasútállomás a város belterületén legyen, vagy a Jehuda Halévy-utcán, vagy a Herzl-utca és Nachlat Benjámin között, esetleg a Harakover-utcánál.

Dr Werner szenátor az egyetem főtitkára lett

Haifa. — Az Akadémikusok otthonában, amely a Skopus hegyen van, nagy busubankettet rendeztek dr S. Ginsberg tiszteletére, aki eddig főtitkára volt az egyetemnek és április 1-ével távozott hivatalából. Ginsberg utóda dr Werner Senator lett, aki a Jewish Agency executivejének tagja. Az ünnepségen beszédet tartottak L. Magnes, az egyetem elnöke és S. Schocken. A távozó főtitkárnak kézírással írott „Tenach”-t adtak át. Dr Ginsberg megragadottan köszönte meg az ünneplést. Dr Werner Senator néhány hét múlva veszi át hivatalát.

Mit követelnek Amerika zsidói a királyi bizottságtól?

Newyorkból jelenik: Az amerikai zsidó szervezetek, illetőleg cionista szervezetek, valamint a „Hadassa” nőszervezet, a Keren Kajemet és Keren Hajjesod, a Palestine Economic Corporation és az American Committee for Palestine memorandumot nyújtottak át a királyi bizottságnak. Ebben a memorandumban hivatkoznak mindenekelőtt a Balfour deklarációra és arra a szerepre, amelyet az amerikai zsidóság játszott a mozgalomban. Hivatkoznak többek között arra is, hogy 1917-ben 4000 amerikai zsidó önkéntes jelentkezett a zsidó légióba és az angol és amerikai kormányokkal egyetértően egy egészségügyi hadtestet küldött a palesztinai harctérre. Később exponálták magukat annak érdekében, hogy a palesztinai mandátumot Anglia kapja meg és az American Jewish Congress 1918 december 18-án határozatot fogadott el, amelyben azt a kívánását hangoztatta, hogy Anglia kapja meg a mandátumot. Ez akkor történt, amikor még nem volt eldöntve, hogy ki kapja meg a mandátumot és sokan reflektáltak arra a nagyhatalmak közül.

1919-ben a versaillesi békekonzferencián 523.048 személy aláírásával egy memorandumot nyújtottak át, amelyben azt kérték, hogy a mandátumot Anglia kapja meg. Ugyancsak hasonló tartalmu memorandumot nyújtottak át az akkor Párisban időző Wilson elnöknek is.

A memorandum további részében hivatkoznak arra is, hogy az Egyesült Államok és Nagybritannia között 1924. decemberében jegyzékváltás történt, amelyben az USA elismeri az angol felségjogokat Palesztinában. Hivatkoznak arra is, hogy 13 millió dollárt adtak a Keren Hajjesodra, amellyel jelentékeny mértékben hozzájárultak a palesztinai felépítéséhez. A „Hadassa” meg szervezte az ország egészségügyét, sokakat hozzájárultak az egyetem létesítéséhez és az amerikai munkások a munkásosztály érdekeit szolgálták Palesztinában.

Kérik a királyi bizottságot, hogy döntésükön süknél az amerikai zsidóság kérését is vegyék tekintetbe.

Milyen a munkapiac helyzete Haifában?

A haifai ipari kerületben az ipar helyzete folyton javulóban van. A Kfar-Ata textilgyárban több munkást foglalkoztatnak mint korábban, az egy éven át épített montirozott kábelgyár 20 munkást foglalkoztat, a Kremener-művek újra felvették az üzemét. Két új malom épülőfélben van. Neser cementgyár jelenleg 300 munkást foglalkoztat. Amikor a nagy építési konjunktúra volt, akkor napi 1000 tonna cementet szállított elő és 1935-ben 620 munkást foglalkoztatott. A munkások bére általában ipari üzemekben férfi munkások számára piaszter egy napra, nőnek 20 piaszter. Szabadságidő 5—14 nap, az eltöltött munkavéve alapul. A betegséglény díjak körülbelül 3%-ot tesznek ki, amelyet rendszerint munkaadó fizet. — A kikötőben 900 zsidó munkás dolgozik, melyből 350 csak a narancsszezon végéig. A haifai zsidó munkások száma körülbelül 3000 s ezek közül nagyrészt az építési szakmában és az állami építkezéseknél segédkezik. Februárban körülbelül 1000 volt a munkanélküliek száma, amely folyton apad. Tavaszra 2000 fontos értékű közmunkát terveznek, amely munkanélküliek számát még apasztani fogja. Épül az új vásárcsarnok, az Emek Zebulunban lakóházak, kórházak, vízvezeték és tornázás, utak és más közmunkák.

(Folytatás a 2-ik oldalról)

addig két zsidó tudós eloont tudományos kérdésekről vitázott egész éjszakán át.

— Érdekes, — mondja a visszaemlékező, — hogy Spira főrabbi elvált első feleségétől, mert nem volt gyermekük. Nagyon szerették egymást első feleségével és amikor átadta neki a válólevelet, egymás nyakába borultak és úgy sirtak. Egy év múlva elvette a komarnói rabbi leányát, amely házasságból egyetlen leánygyermek származott. Megszakadt a folytonosság, a fiutódlás körül és ennek a leánynak férjét választották meg most — mint fentebb írtuk — a munkácsi ros-bészidnek.

A munkácsi rebbe és apja, nagyapja és dédapja több mint 300 kötettel gyarapították a talmudi irodalmat.

SPIRA FŐRABBI HARCAS EGYÉNISÉGE

Talán nincsen a világnak még egy olyan törhetetlen fanatikus hittel hívő rabbija, mint Spira munkácsi főrabbi. Egész életén át halatlan elszántsággal harcolt vallási felfogásáért, hitéért. Szembeszállt világhírű rabbikkal — amint a belzi rebbevel történt harca mutatja.

Közsege tagjaitól is korlátlan megadást követelt. Kétségtelen, hogy hihetetlen tudása van talmudi tudományokban, amellel rendkívül aszkéta életet élt, vagyont nem igyekezett gyűjteni, bőjtölt meg imádkozott, meg tanult és irányította azoknak a tizezreknek életét, akik hittel hisznek benne és elhivatottságában. Azt követelte, hogy elismerjék, mint a világ legelső autoritását, amire származása, tudása és legfőképpen önmagában való hite predestinálta.

Kétségtelen, hogy a zsidóságnak egyik markáns egyénisége a nagybeteg főrabbi, akiknek felgyógyulásáért, amikor e sorokat írjuk, az egész vallásos zsidóság imádkozik, a világ minden zsidólakta részében.

— AUTONÓMIÁT KAP PODKARPATSKA

RUSS. Prága. Hodzsa dr. csehszlovákiai miniszterelnök legutóbbi nyilatkozatában kijelentette, hogy aktuálisnak tartja, hogy a csehszlovák alkotmányban biztosított jogok védelmében és érdekében, önkérelmetlenül a russzinszkói önkormányzatot. A terv értelmében először egy kormányzótanácsot fognak kinevezni, illetőleg megválasztani. Tekintettel arra, hogy ebben az országrészben több mint száz ezer zsidó lakik, a mi szempontunkból sem közömbös ez a változás, amely ennek az országrésznek alkotmányjogi helyzetében beáll. Dr. Hodzsa miniszterelnökkel folytatott tárgyalások során dr. Chaim Kugel zsidó parlamenti képviselő hangoztatta, hogy ebben a kormányzótanácsban egy zsidónak benne kell lenni, s ezt a prozopozíciót a miniszterelnök el is fogadta, úgy hogy a kormányzótanácsban egy zsidó is lesz. A Zsidó Párt előterjesztésére a zsidóságot dr. Palkovi Lipót fogja képviselni az új kormányzótanácsban.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucureștiben

KATZ orth. restaurant
București, str. Carol 32. I. emelet

— AZ AMSZTERDAMI EGYETEM NEM VESZ RÉSZT A GÖTTINGAI EGYETEM 200 ÉVES FENNÁLLÁSÁNAK JUBILEUMÁN. *Amszterdam.* Az amszterdami egyetem tanácsa nagy többséggel úgy döntött, hogy nem fogadja el a göttingai egyetem kétszázéves fennállásának ünnepélyére hozzáintéztet meghívást. Az egyetem írásbeli gratulációt fog küldeni, épen úgy, mint a múlt évben a heidelbergi egyetem 550 éves jubileuma alkalmával. Az amszterdami egyetem magatartása azzal az elégedetlenséggel magyarázható, amelyet az egyetem tanári kara érez a német egyetemekkel szemben, ahonnan a tudósokat faji és vallási hovatartozásuk miatt kiűldözték. A Zsidó Távirati Iroda tudósítójának értesülése szerint az utrechti és leydeni egyetemek hasonló határozatokat fognak elfogadni.

— Halálozás. Nagy részvét mellett helyezték a napokban örök nyugalomra Targu-Mureșen Wiegner János volt velcheri földbirtokos feleségét. Az elhunyt neves ardeali patricius zsidó családból származott, mintaképe volt az igazi zsidó érényekben gazdag zsidó asszonynak. Egyetlen orvos fia, öt leánya és vejei, köztük Gábel Vilmos, a cluji zsidó kórház titkára, Glück Mór, a cehul-silvaniei hitközség elnöke és Spielman Adolf, a targu-mureși ortodox hitközség alelnöke gyászolják. T. n. c. b. h.

— Nagy mizrachista meeting Aradon. Vasárnap, folyó hó 11-én a Mizrachi 35 éves jubileuma alkalmából nagy Mizrachi meeting rendez az aradi zsidóság, a hitközség nagy kulturtermében, amely alkalommal a nagygyűlés vendégszónokai Wasserstrom Sándor, a „Népünk” főszerkesztője és Just Mose, az ardeali Brit Hanoar Hamizrachi országos elnöke lesznek. A nagygyűlés iránt Arad város zsidósága körében élénk érdeklődés mutatkozik.

— A TURDAI ORT. SZENTEGYLET TISZT. UJITASA. Március 14-én nagy érdeklődés mellett folyt le a turdai ort. Szentegylet tisztújítása. A választási közgyűlést Lázár M. Simon hitközségi elnök, mint a választási közgyűlés elnöke titkos szavazás mellett vezette le. A választás eredménye közmegelegedést váltott ki, mert abszolút többséggel a régi vezetőség került ki győztesként, élén az érdemekben gazdag Weinberger Mór elnökkel, aki a Szentegylet ügyeit már 6 éven keresztül nagy odaadással, hozzáértséssel és szeretettel vezette. A részletes eredmény a következő: Weinberger Mór elnök, Moskovitz Bernát alelnök, Kálmán Izsák pénztárnok (új vezetőségi tag), Schwartz Samu elenőr, Adler Izsák gondnok, Leöb Dávid szertartási előjáró, Groszmann Ábrahám jegyző. A választmány tagjai: Lázár M. Simon, Schwartz Géza, Fischer Manó, László Adolf, László Sándor, Grosz Salamon, Hirsch József, Goldstein Ferenc, Schwartz Andor, Frenkel Herman, Kain Adolf, József Samu és Rendel Ernő.

— AZ UZHORODI HITKÖZSÉGI VALASZTÁSOK. Az uzhorodi hitközségben a választások előtt egyezség jött létre a szembenálló felek között és ezért azt kis érdeklődés előzte meg. Összesen 167-en szavaztak le. Megválasztva a következők lettek a képviselőib; Dr. László Gyula, Schönberger H. B., Ausländer Herman, Handelsmann Iz. Mór, Rosenfeld Aron, Sieberman Gyula, Stern Fil. löp, Friedmann Izidor, Feldmann Jakab, Ressler Jakab, Kovács Aladár, Rosner Leon, Mermelstein Mihály, Rosenbaum Dávid, Kovács Mór, Büchler Lajos, Weiser Mihály, Berger Lipót, Felsmann Izidor, Mermelstein Vilmos, Deutsch Jenő, Grünberger H. B., Ausländer Herman, Handelsmann Iz. rael, Wollner Arthur, Klinger Jakab, Jakobovits Emanuel, Kaufman Mór, Fischgrund Izidor, Friedmann Májor, Kornfeld Miksa, Wolf Henrik, Stern Mór, Herskovics Jakab, Braun Samu, Rottman Jenő, Berkó Herman, Finder Nándor, Friedmann Jakab, Rottmann Lipót, Weisz Kálmán, Weinberger Izidor, Rosenberg József, Fried Lajos, dr. Maros Márk, Halmos Zsigmond, Kallusch Mózes, dr. Salamon Kálmán, Schlesinger Vilmos, Klein Ábr. Aron, Koos Jenő, Braun Mór borkereskedő, Rubin Jónás, Rottmann Adolf, Stern Zoltán, Berner Mór, Abrahamovits Sándor, Szerény Béla és Kerényi Márton. Ezekből fogják megválasztani a közeli napokban az előjáróságot.

Eredeti közlemény

Az első üveg Gastro D. után meggyógyultnak érzem magam...

és szívből köszönöm, hogy módomban van megismertetni a szenvedőkkel azt a gyógyszert, amelylyel visszakaphatják egészségüket és életkedvüket. Teljes tisztelettel: Tóth Stefan, Sft. Paul, jud. Arad, p. u. Sofronia".

A köszönőlevelek ezreit kapjuk az ország minden részéből, amelyekben lelkesedéssel számolnak be a Gastro D. hatásáról, ami oly gyorsan gyógyít gyomor- és bélbajokat, valamint vese-, epe- és májmegbetegedéseket.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 150 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, București, Calea Victoriei 124.

— Wauchoppe kegyelmet gyakorol. Jeruzsálem. — Sir Wauchoppe főkörmányzó megkegyelmezett hat arabnak, akiket halálra ítélték, a legutóbbi zavargásokban való aktív részvétel miatt. Büntetésüket élelfogytiglanra változtatták át. Kapcsolatosan a hat arab megkegyelmezésével írják a palesztinai lapok, hogy míg normális évben 12 halálos ítéletet hajtanak végre, addig most, a nyugtalanságok kitörése óta, egyetlen halálos ítéletet sem hajtottak végre.

x Fájdalmakat manapság már nem kell többet tünnünk. Miért nem huz Ön is hasznot a tudomány legújabb vívmányából? Nem ismeri Ön a Togat-t? Minden gyógyszerárában és drogériában kapható. Legyen bizalommal! 7000-nél több orvosi vélemény elismerően nyilatkozik a Togat-ról. Ha az orvosok ezrei rendelik e gyógyszert, Ön is bizalommal használhatja.

— SZINPADRA VISZI REINHARD HERZL ALAKJÁT. *Newyork.* — Érdekes drámát rendez legközelebb Newyork egyik előkelő színházában Max Reinhard. A dráma: Herzl Tivadarnak életéről szól, a dráma főszerepét pedig a newyorki bemutató Fritz Kortner, a német színpadok nagy művésze játssza. Az amerikai Rhetbert dolgozta fel drámává Herzl Tivadar mozgalmalás életét. Az ősbemutató pedig a Manhattan Opera színpadán lesz, még pedig a jövő hónapban. Max Reinhard vállalta a dráma rendezését nemcsak a színpadon, hanem filmen is, mert röviddel a színpadi bemutató után Hollywoodban meg is filmesítik a Herzl életéről szóló darabot. És ahogyan a színpadon, úgy a filmen is, Fritz Kortner fogja megszemélyesíteni Herzl Tivadar alakját.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrásy-ut 43. szám. Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák, folyóvízzel. Kivánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné

Kármel-pansio (Andrásy-ut 43)

Telefon: 12-89 67.

vagy Oradeán: özv. STRASSER IGNÁTNÉ
Strada Nicolae Iorga 17. szám alatt.

Legyenek előrelátók!

A 13-ik sorsjáték

lehetőséget nyújt Önöknek

48 nyereménre, 1 milliótól 6 millió Leig

Siessenek megújítani sorsjegyeiket

az 1937 **április 15-iki** huzásra**Loteria de Stat**

Játszanak **COLECTURA OFICIALA** Cluj-i Str. Reg. Maria 46
bizalommal a **COLECTURA OFICIALA** főszerkesztőjénél
Suc. Oradea: Regele Ferdinand No. 11

Hétről-hétre

Varsó. — Hugo Bermannak, a jeruzsálemi egyetem rektorának varsói látogatása alkalmából a lengyel rádió ismertetést adott a héber egyetem megindulásáról és fejlődéséről. — A harmadik nemzetközi Chopin versenyen, az első és második díjat is zsidó zongoraművészek nyerték el. Az első díjat a 25 éves Jakob Zak, a másodikat a 16 éves Roza Tamarkin nyerték, mindketten Szovjetországból. A további öt díjnyertes között is három zsidó volt. A világversenyen 105 résztvevő volt, 24 különböző államból.

Budapest. — A napokban elhunyt dr. Wolff Vilmos özvegye, aki született Herzl leány volt, Herzl Tivadarnak unokatestvére, akihez szoros családi barátság fűzte. — 84 éves korában elhunyt Budapestben Pollák Emánuel építész, aki számos középületet épített, közöttük az első magyarországi moziépületet.

Jeruzsálem. — Ros Pinoh mellett a 27 éves Gottfried Sámuel mezőgazdasági munkást arabok megölték. Előbb azt hitték, hogy revolverlövésessel végeztek vele, de későbbi nyomozás során kiderült, hogy arab pásztorok törrel szúrták agyon. A jelek arra mutatnak, hogy gyilkosaival előbb nagy küzdelmet folytatott. Gottfried a ros-pinoi kolónia egyik alapítójának unokája volt. — Jeruzsálemben egy bombarobbanás nagy pánikot okozott. A merénylet az Egged autobusztársaság végállomásánál történt. 16 személy megsebesült, közöttük egy 8 és két 12 éves gyermek, egy asszony és egy zsidó hitre tért mohamedán. Valamennyit a Hadassa kórházba szállították. A sebesültek között van ezenkívül egy zsidó rendőr és egy arab soffőr is. Naftalmi ben Menachem nevű KKL alkalmazott is megsebesült és Mose Tktinsky, aki a Jewish Agency munkatársa. Egy arabot letartóztattak. — A vezető körök lemondtak arról, hogy a kormány elleni bizalmatlanságuknak és helytelenítésüknek egy nagy általános sztrájkban adjanak kifejezést. Egy más formát fognak keresni arra, hogy a zsidóság elkeseredésének hangot adjanak. — A Cionista Világszervezet kisintézőbizottsága ülést tartott, amelyen megtárgyalták azokat az intézkedéseket, amelyeket a vagyon és életbiztonság érdekében hoztak és utána megtárgyalták a jelenlegi politikai helyzetet. — A főkörmányzó meglátogatta galillai útján Safed városát, ahol fogadta a zsidó vezetőférfiakat is. Meglátogatta a zsidó negyedet is, ahol megdöbbenéssel látta, hogy a zsidók kénytelenek voltak üzleteiket bezárni, az üzletük előtt felállított sztrájkposztok miatt. Kijelentette Artur Wauchope főkörmányzó, hogy feltétlen gondoskodni fog a közbiztonság helyreállítására érdekében. — A Schneursohn 42 éves súlyosan megsebesített zsidó esete általános felháborodást keltett Palesztinában. Az áldozat 1929-ben Hebronban élt és annak idején csodával határos módon menekült meg a pogromból. A jeruzsálemi kerületi parancsnokság különben ebből az ügyből kifolyólag ostromállapotot rendelt el Jeruzsálem egész területére. Este 9 órától reggelig tilos az utcán járni és a házakban nem éghet semmiféle világítás. Katonaautók járnak az utcákon és a káoszban riadókézültetés van. A zsidó lakosságnak megtiltották, hogy az arabnegyeden át mehessenek a Siralom falához. — A jeruzsálemi támadás nem maradt izolált eset. Az ország többi részében is állandó támadásoknak van kitéve a zsidó kolonista is. Akko mellett egy zsidó munkást támadtak meg a terroristák, aki súlyosan megsebesült. Akko és Safed között egy autót lövészekkel támadtak meg. Egy az állami intézményeknél foglalkoztatott arab soffőrt ez alkalommal súlyosan megsebesítettek. — Abu Kish nevű arab falu lakossága és a terroristák közötti összeütközésnél egy fellahot megölték. Jaffában a legtöbb üzlet zárva van, mert újabb kilengésektől tartanak.

Santiago. — (Chile) Az állam biztonsága érdekében hozott törvénytervezetben volt egy kitétel, amely szerint az államközegek jogosítottak arra, hogy „bizonyos fajokhoz tartozó egyéneket” ne engedjenek be az országba. Ezt a passzust a törvényhozók nem fogadták el és így a törvényből kimaradt. — Néhány héttel ezelőtt „Das Wort” címen zsidó lap indult Santiagóban. — Valparaisóban játszik most egy basket ball csapat, amelynek tagja egy Salamovits zsidó játékos. Az ő bravurozójának köszönhetik, hogy Chile csapata győzött Brazília és Peru csapatai ellen.

Stockholm. — A „Svenska Dagbladet” nagy napilapban hatalmas cikk jelent meg Ernst Klein tollából, aki a zsidó nép vallási és népi problémáit taglalja cionista szemszöghől nézve a témát. — Az ezévi stockholmi Keren Kajemet bál nagy erkölcsi és anyagi sikert jelentett. — Prof. Ehrenpreis főrabbi a cionista szervezetben előadást tartott legutóbbi bécsi utazásáról, azokkal a Herzl-kutatásokkal kapcsolatosan, amelyet a Herzl-archívumban folytatott.

— Az ardeali Mizrachi szervezetek legfelsőbb tanácsa. Oradea. — Megemlékeztünk arról az aktivitásról, amelyet a Sighet-ről Oradeára áthelyezett Mizrachi ifjúsági központ kifejt. Az ifjúsági szervezetnek minden törekvése oda irányult, hogy a zakén-ok ardeali szervezetével együttesen megteremtessenek egy közös szövetet, amely a jövőben az ardeali összes Mizrachi problémákat közösen irányítsa. E célból a két szervezet vezetősége, az elmúlt héten megtartott ülésén megalakította a Moaco Eljajnot, (a Mizrachi össz-szervezetek felsőbb tanácsát). A tanács tagjai a következők: Elnök: Nussbaum Sámuel, tagok: Wasserstrom Sándor, Berkovits Bernáth, Mittelmann Jakab, Keszenbaum Miksa, Friedmann Armin, Just Mose, Mihály Aladár, Wieder Sámuel, Just József és Ábrámovits Zoltán. Az új tanács immár az egységet jelképezi a Mizrachi szervezetben, úgy hogy a jövőben ki van zárva, hogy egyéni akciókkal kontrakarirozzák az országrészi szervezet magasabb és életbevágó érdekeit. A nemzeti alapon álló vallásos zsidóság nagy várakozással néz a közös tanács további munkálkodása elé.

— 32 ÉVES, hibáján kívül elvált, csinos és művelt urinő, 7 éves leányka anyja, 400.000 lei készpénzhozománnyal és 300.000 lei értékű házzal, megfelelő férjet keres. Bővebbet Mirea házasságközvetítő iroda, Cluj, Strada Maresal Foch 25.

— A BRIT HADSereg VEZÉRKARI FŐNÖKHELYETTESÉNEK NYILATKOZATA. London. A Jewish Lade Brigade (zsidó cserkészek)-hez Sir Harry Knox, az angol hadsereg helyettes vezérkari főnöke beszédet intézett, amelyben többek között a következőket mondotta: — A zsidó közösség elsőrangú példát mutatott a hazaszeretet terén. Tudom azt, hogy több mint 50.000 zsidó teljesített nálunk szolgálatot a háború idején és az a zsidó ifjúság, amely előtt most beszélek, hensejükben szoros együttérzéssel viseltetnek az angol hadsereggel. A tábornok emlékezett arra, hogy öt angol zsidó katona kapott Victoria keresztet és számos más kitüntetést is szereztek a zsidó katonák ezrei. A zsidók a háborúban és azóta is tudatában vannak annak, hogy olyan világhatalomnak polgárai, amely a legnagyobb, amióta ember él a földön. Az egész földkerekség népeinek egynegyede az angol impérium polgárai. Büszkeséggel állapítom meg, hogy a zsidó fiúk önérettel lépnek apjuk nyomdokaiba.

— ZSIDÓ LETT A TIETZ-ÁRUHAZ TULAJDONOSÁNAK ÁRJA FELESÉGE. Budapest. — Röviddel ezelőtt Budapesten tartózkodott a berlini Tietz áruházak tulajdonosának, Tietz Hermannnak felesége. Érthető feltűnést keltett az, hogy Tietz Hermann hatalmas briliánsokkal diszitett Dávid csillagot hordott a nyakában. Ennek a Dávid-csillagnak a története egy kicsit a mai Németország történelmi szimbóluma is. Tietz Hermann a világhírű Tietz áruházak mérhetetlenül gazdag tulajdonosa keresztény nőt vett feleségül, akivel a legboldogabb házasságot élte. Gyermekeik is születtek és a Tietz-család harmonikus kiegyensúlyozott élete szinte legendás volt a német milliomosok köreiből. Mikor azután a nemzeti szocializmus külön törvénnyel főbenjáró bűnnek minősítette a keresztények és zsidók, az árjak és nem árjak egymáshoz való kapcsolatát, Tietz felajánlotta feleségének a válást, s biztosította arról, hogy minden mobilizálható vagyonát is rendelkezésére bocsátja. Az asszony azonban, aki született keresztény, sőt régi nemes német családból származik, nem fogadta el ezt a megoldást. Kijelentette férjének, hogy jó németnek és jó honleánynak érzi ugyan magát, de elképzelhetetlennek tartja, hogy német nemzeti érzése ellenkezésbe jusson férje és gyermekei iránt érzett szeretetével. Hogy ezt dokumentálja, áttért a zsidó vallásra és azóta tüntető módon viseli a zsidó vallás szimbólumát képező Dávid-csillagot a szíve fölött.

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

KÖSER ÉTTEREMBEN

Az utazó beül a kóser étterembe és egy menürendel. Eszik-iszik, egyszerre csak magához hív a pincért.

— Hé, — mondja — vigye vissza ezt a káposztát, ez nem elég savanyu.

— De kérem, — mondja a pincér — ez nem káposzta, ez mákos nudli.

— Na, akkor hagyja itt, mákos nudlinak elég savanyu.

AMI KONNYU

Egy zsidó főberlő a fagykáról panaszkodik a sóhajta mondja:

— Nehéz időket élünk, minden ellenünk küszk.

— Látod — mondja neki egy másik zsidó — nekem nincsenek ilyen nagy üzleteim, én sohasem angasztáltam magam semmibe és az a semmi ami volt, a legnagyobb békességben megvan most is.

— Ja, lieber Freund, — szól a főberlő — Dalesz ist leicht zu konservieren.

RAVATALON

Reb Menachem nagybeleg volt és környezete egyszerre csak konstatalta, hogy meghalt és eltemen felravatalozták.

De Reb Menachem csak tetszhalott volt és éjszaka felébredt. Bámuló szemekkel nézett maga körül, a szokatlan helyzet nyugtalanította, félült és így szól önmagához:

— Ha élek, minek vagyok a ravatalon és ha meghaltam, miért van hascsikarásom?

ÜGYETLENSÉG

Két hitsorsosunk megy el egy katólikus templom előtt. A templom bejáratánál áll egy koldus, pupos, féllábu és vak.

— Látod, — mondja az egyik — mily ügyetlenek ezek a gajok.

— Na miért?

— Nálunk zsidóknál ebből három koldus telne ki.

A NÉPSZÖVETSÉGNEL MELYIK AZ ÖRÖKOS ÁLLÁS?

Nagykövet szól a tisztviselőhöz: Ön ki van nevezve a leszerelési bizottságba havi 50 font fizetéssel.

Kinevezett: Nem lesz kevés ez a fizetés, kegyemes uram?

Nagykövet: Ha nem is sok ez a fizetés, de bizonyos, hogy olyan állás, amely életfogytiglan szól.

EGY VALLASOS LÉPÉS, AMELYET A MAI NŐ CSINÁLNAK

— Tudja ön, hogy melyik az a vallásos lépés amelyet a mai nők csinálnak?

— Szombaton is szűk szoknyában járnak ezért nem léphetnek nagyokat.

(Tudni kell, hogy törvényeink szerint szombaton nem szabad zsidónak nagy lépéseket csinálni és szaladni.)

EZ IS MEGOLDAS

A tanító illemszabályokra tanítja a gyermeket és az óra végén megkérdi az egyiktől:

— Ha például a villamosban ülsz, ahol minden hely el van foglalva és bejön egy öreg bába mit csinálsz ilyenkor?

— Teszem magam, hogy alszom — feleli a tanítvány.

AMIT A NÉMET ZSIDÓSÁG VÁR

Egy német vicclap a következő berlini közli:

Göbbels e napokban új művet fejezett „Végrendeletem a német néphez” címmel, de jezte azon óhaját, hogy művét csak halála után hozzák nyilvánosságra. Az olvasóközönség rögtön várja már a mű megjelenését.

RÉGI BEVÁLT ALTATÓSZER

Szerző: Egész éjjel nem jön álom a szememre.

Orvos: Mit csinál ilyenkor?

Szerző: Irok!

Orvos: Olvasson inkább műveiből, akkor majd járt el fog aludni.

APJA FIA

A tanítónak sok bosszúsága volt a kis Ábrám aki az osztályban a legrosszabb fiú volt. Végkétségbeesésében azt írja a fiu anyjának: Az én fia a legkisebb az osztályban, de egyszerűsége legnagyobb csinytevő. Mit tegyek vele?

A válasz így hangzott:

— Tegye, ami tetszik. Nekem épp elég van az apjával,